

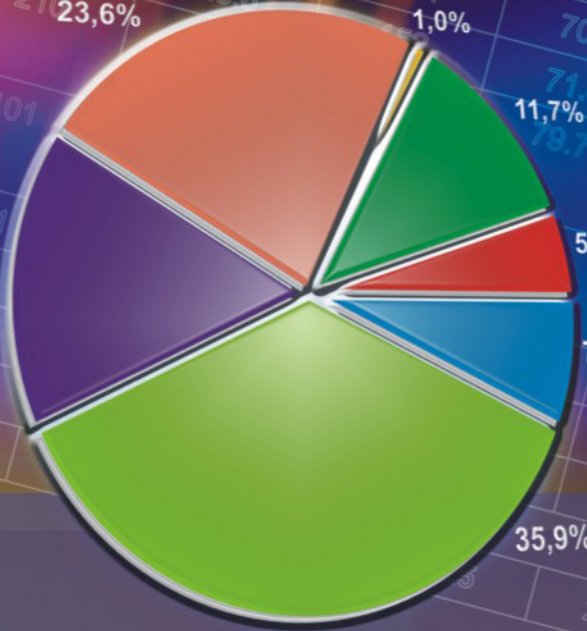

TÜRK SAĞLIK-SEN

TÜRKİYE SAĞLIK VE SOSYAL HİZMETLERİ KAMU GÖREVLİLERİ SENDİKASI

SAĞLIK PERSONELİ DURUM TESPİTİ ÇALIŞMASI

Meslek

- Uzman doktor
- Doktor
- Ebe, hemşire, sağlık m
- Acil, lab., röntgen tekn
- İdari personel
- Teknik personel
- Yardımcı personel

SAĞLIK PERSONELİ DURUM TESPİTİ ÇALIŞMASI

Prof. Dr. Sefer AYCAN

ANKARA
EKİM 2007

ÖNSÖZ

Sağlık alanında yapılan değişiklikler ve yürütülen politikalar öncelikle sağlık çalışanlarını ilgilendirmektedir. Hem uygulayıcı, hem de etkilenen olan sağlık çalışanlarının çalışma hayatlarına ve gündelik yaşamlarına bu değişikliklerin etkisi hiç şüphesiz ki daha fazla yansımaktadır. Bu nedenle öncelikli olarak sağlık personelinin olaylara bakış açısı ve değerlendirmeleri dikkate alınmalıdır.

Yöneticiler tarafından önemsenmeyen bu husus, gücünü çalışanlardan alan, onların bakış açısıyla, taleplerini dile getiren yetkili sendika Türk Sağlık-Sen'in olaylara bakışının temelini oluşturmaktadır. Sağlık çalışanlarının içinde bulundukları durumu tespit etmek ve çalışanların beklentilerine ışık tutmak için bu kitaba temel olan araştırmayı yaparak sendikamız bu alan da öncü olduğunu bir kez daha göstermiştir.

Elinizdeki bu kitap, aynı zamanda Türk Sağlık-Sen'in sağlık çalışanlarının sorunlarını ortaya koymadaki kararlılığını ifade eden çalışmalardan birisidir. Türk Sağlık-Sen'in her kademesinde görev yapanların emeğinin bulunduğu kapsamlı bir çalışmadır. Elde edilen veriler ve değerlendirmeler, ulaştığımız sonuç ve yorumların sağlık çalışanlarının mevcut durumunun gözler önüne serilmesinde ve iktidarın yürüttüğü sağlık politikasının çalışanlar üzerindeki etkilerinin belirlenmesinde eşsiz bir kaynak olarak kullanılacaktır.

Bundan sonra yapılacak olan araştırmalara da öncülük yapacak olan bu eserin sağlık çalışanlarının sorunlarının kamuoyuna aktarılmasında da büyük bir katkısıacağı açıktır.

Özverili bir çalışma sonucunda ortaya çıkan bu esere katkılarından dolayı kamuda çalışan tüm sağlık çalışanlarına, sendikamızın yönetim organlarında görev yapan çalışma arkadaşlarıma ve bu değerli çalışmayı hazırlayan araştırma grubuna şahsım ve yönetim kurulu adına teşekkür ederken, eserin, başta sağlık çalışanları olmak üzere tüm çalışma hayatına faydalı olmasını dilerim.

Önder KAHVECİ

Türk Sağlık-Sen Genel Başkanı

İÇİNDEKİLER

Tablolar	6
Şekiller	8
Giriş ve Amaç	11
Gereç ve Yöntem	13
Bulgular	14
A. Sosyo-Ekonomik Durum	19
B. Çalışma Ortamı Ve Şartları	30
Değerlendirme ve Sonuç	55
Ek-1 Anket Formu	61

TABLÖLAR

• Tablo I.	İncelenenlerin Yaş, Cinsiyet ve Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı 2007	11
• Tablo II.	Katılımcıların Meslek, Meslek Yılı ve Görev Yerlerine Göre Dağılımı	16
• Tablo III.	İncelenenlerin Medeni Hal, Eşin Çalışma Durumu ve Çocuk Sayısına Göre Dağılımı	19
• Tablo IV.	İncelenenlerin Oturulan Evin Niteliği, Kimlerle Yaşadıkları, Hanede Yaşayan Kişi Sayısı ve Araba Varlığına Göre Dağılımları	21
• Tablo V.	İncelenenlerin Aylık, Maaş, Döner Sermaye, Toplam Hane Geliri ve Gelirin Zorunlu İhtiyaçlarını Karşılama Durumuna Göre Dağılımı	24
• Tablo VI.	İncelenenlerin Mesleklerine Göre Aylık Maaş, Döner ve Toplam Hane Gelir Ortalamaları	27
• Tablo VII.	Aylık Gelirin Çeşitli Harcama Kalemlerine Göre Yüzdelik Dağılım Ortalamaları	28
• Tablo VIII.	İncelenenlerin Ayrı Çalışma Odası Varlığı, Aynı Çalışma Odasındaki Kişi Sayısı ve Çalışma Ortamını Değerlendirme Durumlarına Göre Dağılımı	30
• Tablo IX.	İncelenenlerin Nöbet Tutma ve Karşılığı, Fazla Mesai Yapma ve Karşılığı ve İstek Dışı Görev Yeri Değişikliği Durumunun Dağılımı	32
• Tablo X.	İncelenenlerin Mesleklerine Göre Nöbet Tutma ve Karşılığı Durumunun Dağılımı	35
• Tablo XI.	İncelenenlerin Mesleklerine Göre Fazla Mesai Yapma ve Karşılığı Durumunun Dağılımı	38
• Tablo XII.	İncelenenlerin İş Yerindeki Pozisyon, Pozisyondan Memnuniyet ve Görevi Dışında Bir İşte Çalıştırılma Durumuna Göre Dağılımı	41
• Tablo XIII.	İncelenenlerin Mesleklerine Göre İş Yerinde Pozisyondan Memnuniyet Durumlarının Dağılımı	43
• Tablo XIV.	İş Yerindeki Pozisyondan Memnun Olmama Nedenlerinin Dağılımı	44

• Tablo XV.	İncelenenlerin Performansa Dayalı Döner Sermaye Uygulaması Hakkındaki Düşüncelerinin Dağılımı	45
• Tablo XVI.	Mesleklere Göre Performansa Dayalı Döner Sermaye Uygulaması Hakkındaki Düşüncelerinin Dağılımı	46
• Tablo XVII.	Performansa Dayalı Döner Sermaye Uygulamasına İlişkin Olumsuz Görüş Bildirenlerin Görüşlerinin Dağılımı	47
• Tablo XVIII.	Performansa Dayalı Döner Sermaye Uygulamasına İlişkin Kısmen Olumlu Görüş Bildirenlerin Görüşlerinin Dağılımı	48
• Tablo XIX.	Performansa Dayalı Döner Sermaye Uygulamasına İlişkin Yapılan Önerilerin Dağılımı	49
• Tablo XX.	İncelenenlerin Çalışma Şartlarının Son Bir Yıl İçerisinde Değişme, Geleceği Güvence Altında Hissetme ve Meslekten Memnuniyet Durumlarının Dağılımı	50
• Tablo XXI.	İncelenenlerin Mesleklerine Göre Çalışma Şartlarının Son Bir Yıl İçerisinde Değişme Durumunun Dağılımı	52
• Tablo XXII.	Mesleklerine Göre Geleceği Güvence Altında Hissetme Durumlarının Dağılımı	53

ŞEKİLLER

• Şekil 1.	Katılımcıların Yaş Gruplarına Dağılımı	15
• Şekil 2.	Katılımcıların Cinsiyete Göre Dağılımı	15
• Şekil 3.	Katılımcıların Eğitim Durumuna Göre Dağılımı	16
• Şekil 4.	Katılımcıların Mesleklerine Göre Dağılımı	17
• Şekil 5.	Katılımcıların Meslek Yıllarına Göre Dağılımı	18
• Şekil 6.	Katılımcıların Görev Yerlerine Göre Dağılımı	18
• Şekil 7.	Katılımcıların Medeni Hallerine Göre Dağılımı	20
• Şekil 8.	Katılımcıların Eşinin Çalışma Durumuna Göre Dağılımı	20
• Şekil 9.	Katılımcıların Çocuk Sayısına Göre Dağılımı	20
• Şekil 10.	Katılımcıların Oturdıkları Evin Niteliğine Göre Dağılımı	22
• Şekil 11.	Katılımcıların Evde Kimlerle Yaşadıklarına Göre Dağılımı	22
• Şekil 12.	Katılımcıların Hanede Yaşayan Kişi Sayısına Göre Dağılımı	23
• Şekil 13.	Katılımcıların Araba Varlığına Göre Dağılımı	23
• Şekil 14.	Katılımcıların Aylık Maaş Gelirine Göre Dağılımı	25
• Şekil 15.	Katılımcıların Döner Sermaye Gelirine Göre Dağılımı	25
• Şekil 16.	Katılımcıların Aylık Toplam Hane Gelirine Göre Dağılımı	26
• Şekil 17.	Katılımcıların Aylık Gelirinin İhtiyaçlarını Karşılama Durumuna Göre Dağılımı	26
• Şekil 18.	Katılımcıların Ayrı Çalışma Odası Varlığına Göre Dağılımı	31
• Şekil 19.	Katılımcıların Aynı Çalışma Odasındaki Kişi Sayısına Göre Dağılımı	31
• Şekil 20.	Katılımcıların Çalışma Ortamını Değerlendirme Durumuna Göre Dağılımı	31
• Şekil 21.	Katılımcıların Nöbet Tutma ve Karşılığı Alma Durumuna Göre Dağılımı	33
• Şekil 22.	Katılımcıların Fazla Mesai Yapma ve Karşılığını Alma Durumlarına Göre Dağılımı	33
• Şekil 23.	Katılımcıların İstek Dışı Görev Yeri Değişikliğine Uğramalarına Göre Dağılımı	34
• Şekil 24.	Katılımcıların İdari Ceza Alma Durumuna Göre Dağılımı	34

• Şekil 25.	Uzman doktorların nöbet tutma ve karşılığını alma durumlarının dağılımı	36
• Şekil 26.	Doktorların nöbet tutma ve karşılığını alma durumlarının dağılımı	36
• Şekil 27.	Ebe, hemşire ve sağlık memurlarının nöbet tutma ve karşılığını alma durumlarının dağılımı	36
• Şekil 28.	Acil, laboratuvar, röntgen teknisyenlerinin nöbet tutma ve karşılığını alma durumlarının dağılımı	37
• Şekil 29.	İdari personellerin nöbet tutma ve karşılığını alma durumlarının dağılımı	37
• Şekil 30.	Teknik personellerin nöbet tutma ve karşılığını alma durumlarının dağılımı	37
• Şekil 31.	Yardımcı personellerin nöbet tutma ve karşılığını alma durumlarının dağılımı	37
• Şekil 32.	Uzman doktorların fazla mesai yapma ve karşılığını alma durumlarının dağılımı	39
• Şekil 33.	Doktorların fazla mesai yapma ve karşılığını alma durumlarının dağılımı	39
• Şekil 34.	Ebe, hemşire ve sağlık memurlarının fazla mesai yapma ve karşılığını alma durumlarının dağılımı	39
• Şekil 35.	Acil, laboratuvar, röntgen teknisyenlerinin fazla mesai yapma ve karşılığını alma durumlarının dağılımı	40
• Şekil 36.	İdari personellerin fazla mesai yapma ve karşılığını alma durumlarının dağılımı	40
• Şekil 37.	Teknik personellerin fazla mesai yapma ve karşılığını alma durumlarının dağılımı	40
• Şekil 38.	Yardımcı personellerin fazla mesai yapma ve karşılığını alma durumlarının dağılımı	40
• Şekil 39.	Katılımcıların İşyerindeki Pozisyonlarına Göre Dağılımı	42
• Şekil 40.	Katılımcıların İşyerindeki Pozisyonlarından Memnuniyetine Göre Dağılımı	42

• Şekil 41.	Katılımcıların Görev Dışında İşte Çalıştırılma Durumuna Göre Dağılımı	42
• Şekil 42.	Katılımcıların İş Yerindeki Pozisyonundan Memnun Olma Nedenlerine Göre Dağılımı	44
• Şekil 43.	Katılımcıların Performansa Dayalı Döner Sermaye Uygulaması Hakkındaki Düşünceleri Göre Dağılımı	45
• Şekil 44.	Katılımcıların Performansa Dayalı Döner Sermaye Uygulamasına İlişkin Olumsuz Görüşlerinin Dağılımı	48
• Şekil 45.	Katılımcıların Performansa Dayalı Döner Sermaye Uygulamasına İlişkin Yaptığı Önerilerin Dağılımı	50
• Şekil 46.	Katılımcıların Çalışma Şartlarının Son Bir Yıl İçinde Değişme Durumlarına Göre Dağılımı	51
• Şekil 47.	Katılımcıların Geleceğini Güven Altında Hissetme Durumlarına Göre Dağılımı	51
• Şekil 48.	Katılımcıların Meslekten Memnuniyet Durumlarına Göre Dağılımı	52

GİRİŞ ve AMAÇ

58. ve 59. hükümetler döneminde sağlık sisteminde bir çok değişiklik yapılmıştır. Bunlar özetle; Sağlıkta Dönüşüm, Aile Hekimliği, performansla dayalı döner sermaye, SSK Hastanelerinin Sağlık Bakanlığı'na devri, hastanelerdeki bazı birimlerin özel sektörden hizmet alınması yoluyla yürütülmesi olarak ifade edilebilir. Bunların dışında Türkiye'de yabancı sağlık personeli çalıştırılması, kamu hastanelerinin özel işletmelere dönüştürülmesi yönünde yasa değişikliği çalışmaları da yapılmaktadır. Getirilen ve getirilmesi planlanan tüm bu uygulamalar sağlık personelinin doğrudan ilgilendirmektedir.

Modern yönetim biçimlerinde, bu denli köklü değişiklikler yapılmadan önce bu değişiklikleri sahada uygulayacak ve bu değişikliklerden birinci derecede etkilenecek çalışanların ya da bu çalışanları temsil eden örgütlerin de fikirleri alınarak ortak bir çalışma yapılmaktadır. Malesef Türkiye'de 58. ve 59. hükümetler böyle bir çalışma modelini benimsememiştir.

Çalışanların talep ve önerilerinin dikkate alınmadığı böyle bir dönemde uygulamaların çalışanlara etkisine yönelik kapsamlı bir araştırma da yapılmamıştır.

Türk Sağlık Sendikası sağlık alanındaki bu değişikliklerin kamuda görev yapan sağlık çalışanlarının çalışma hayatına yansımalarını tespit ederek bu alandaki önemli bir eksikliği kapatmayı hedeflemektedir. Aynı zamanda yaptığı tespitleri tüm tarafların dikkatine sunmak istemiştir.

Bu çalışmanın genel amacı; Türkiye'de Kamuda görev yapan sağlık çalışanlarının sosyo-ekonomik durumlarının tespit edilmesi, çalışma şartlarının ortaya konulması ve çalışanların beklentilerinin belirlenmesini sağlamaktır.

GEREÇ ve YÖNTEM

Bu çalışma Mart-Mayıs 2007 tarihlerinde yapılmış tanımlayıcı bir araştırmadır. Araştırmanın evreni tüm kamuda çalışan sağlık çalışanlarıdır.

Örnek büyüklüğü olarak % 2 alınmıştır. Bu nedenle tüm Türk Sağlık-Sen Şube Başkanlıklarının kendi bölgelerindeki kamuda çalışan sağlık personelinin % 2'sini örneğe almaları hedeflenmiştir. Bu % 2'lik örnek büyüklüğünün sağlık çalışanlarının meslek tabakalarına da uygun olması istenmiştir. Şube başkanlıkları bölgesindeki kamu sağlık çalışanları tabakalara ayrılmış ve her tabakadan % 2 örnek alınmıştır. Her tabakadan örneğe alınacak kişilerde tesadüfi örneklem yöntemi ile tespit edilmiştir.

Araştırma sırasında Ek-1'de gösterilen anket formu uygulanmıştır. Anket formu Türk Sağlık-Sen Genel Merkez yöneticileri ve Akademisyenler tarafından hazırlanmıştır.

Hazırlanan anket formları şube başkanlıklarına yeterli sayıda gönderilmiştir. Anket uygulaması şube yöneticileri ve işyeri temsilcileri tarafından yüz yüze yapılmıştır.

Uygulanan anket formları Genel merkezde toplanmış, Genel merkezde oluşturulmuş olan araştırma ekibi tarafından anketler SPSS paket programında bilgisayara yüklenmiş ve analiz edilmiştir.

Araştırmanın uygulaması sırasında bazı güçlükler yaşanmıştır. Örneğe çıkan bazı kişilere çeşitli nedenlerle ulaşılamamış veya anket uygulamasını kabul etmemiş, bazı anketler ise tam doldurulmadığı veya cevaplarının tutarsız olması nedeni ile değerlendirme kapsamına alınmamıştır. Değerlendirme kapsamına toplam 3107 anket alınmıştır.

BULGULAR

Araştırmaya Türkiye genelinde toplam 3107 kişi katılmıştır. İncelenenlerin yaş, cinsiyet ve eğitim durumlarına göre dağılımları tablo 1’de görülmektedir.

Tablo 1. İncelenenlerin Yaş, Cinsiyet ve Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı 2007

	Sayı	%*
Yaş Grubu		
20-29	464	15.6
30-39	1324	44.5
40-49	1026	34.5
50 ve üzeri	162	5.4
Cinsiyet		
Erkek	1754	56.6
Kadın	1347	43.4
Eğitim Durumu		
İlkokul	97	3.1
Ortaokul	182	5.9
Lise	739	23.8
Meslek Lisesi	468	15.1
Yüksekokul	410	13.2
Fakülte	93	3.0
Yüksek Lisans	961	30.9
Doktora, Uzmanlık	157	5.1

* Kolon yüzdesi

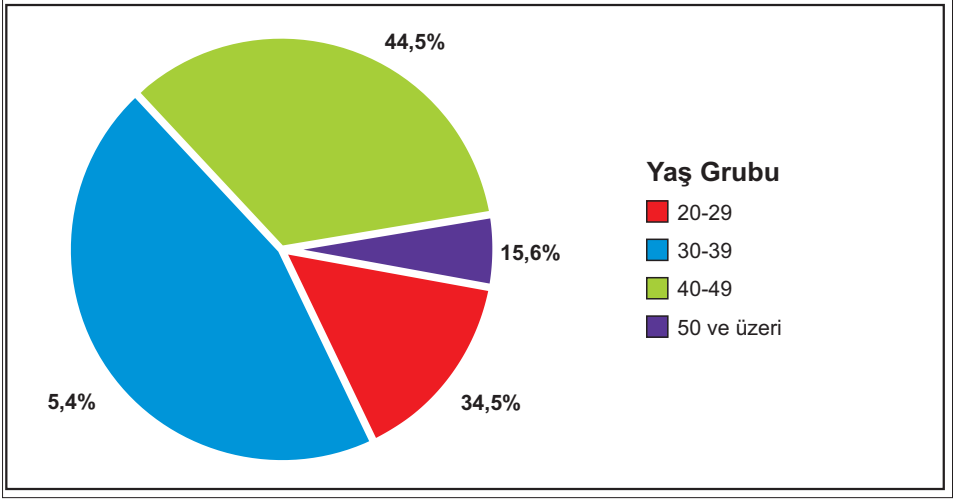
İncelenenlerin;

- Yaş gruplarına göre dağılımları değerlendirildiğinde, %15.6’sının 20-29, %44.5’inin 30-39, %34.5’inin 40-49 ve %5.4’ünün 50 ve üzeri yaş grubunda olduğu tespit edilmiştir. Yaş ortalaması 37.6 ± 7.4 ve ortancası 37 (minimum-maksimum) (20-64)’tür.

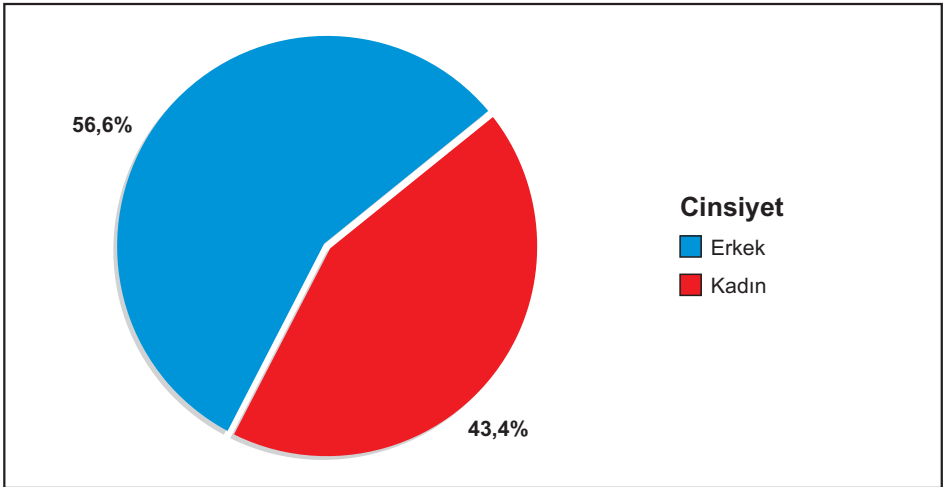
- Cinsiyete göre değerlendirildiğinde %56.6’sı erkek, %43.4’ü kadındır.
- Eğitim durumuna göre bakıldığında, %3.1’inin ilkokul, % 5.9’unun ortaokul,

%23.8'inin lise, %15.1'inin meslek lisesi, %13.2'sinin yüksekokul, %3.0'ünün fakülte, %30.9'unun yüksek lisans ve %5.1'inin doktora veya uzmanlık mezunu oldukları saptanmıştır.

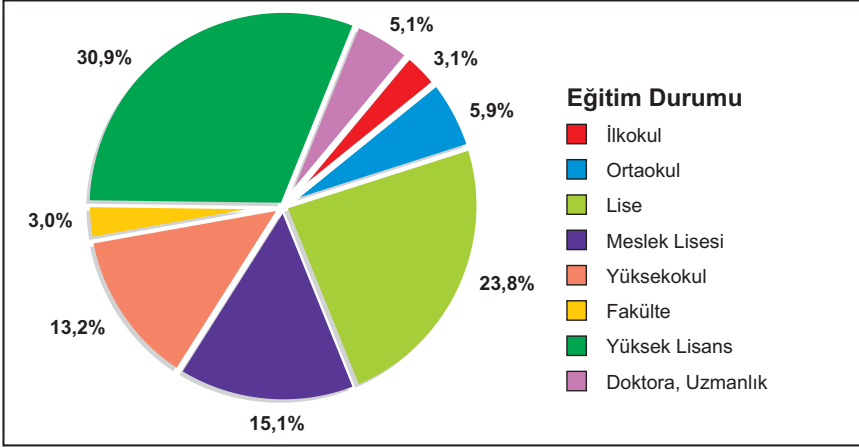
Şekil 1. Katılımcıların Yaş Gruplarına Dağılımı

Şekil 2. Katılımcıların Cinsiyete Göre Dağılımı

Şekil 3. Katılımcıların Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

Katılımcıların meslek, meslek yılı ve görev yerlerine göre dağılımı tablo II'de belirtilmiştir.

Tablo II. Katılımcıların Meslek, Meslek Yılı ve Görev Yerlerine Göre Dağılımı

	Sayı	%*
Meslek		
Uzman Doktor	151	5.0
Doktor	219	7.2
Ebe, Hemşire, Sağlık Memuru	1077	35.5
Acil, Laboratuar, Röntgen Tekn.	468	15.4
İdari Personel	725	23.9
Teknik Personel	32	1.1
Yardımcı Personel	361	11.9
Meslek Yılı		
<=4 yıl	212	7.0
5-10 yıl	746	24.8
11-15 yıl	777	25.9
16-20 yıl	744	24.8
21 yıl =<	526	17.5
Görev Yeri		
Hastane	1885	60.7
Sağlık Ocağı, AÇS-AP, Verem Savaş Dispanseri, Halk Sağlığı Laboratuvarı	464	14.9
Sağlık Müdürlüğü, Sağlık Grup Başkanlığı	644	20.7
Diğer**	114	3.7

* Kolon Yüzdesi

**Toplum Sağlığı Merkezi, 112 Acil, Kreş, Huzurevi, Diş Sağlığı Merkezi, Aile Sağlığı Merkezi, Bakımevi, Üniversite, Hıfzısıhha Enstitüsü Md.

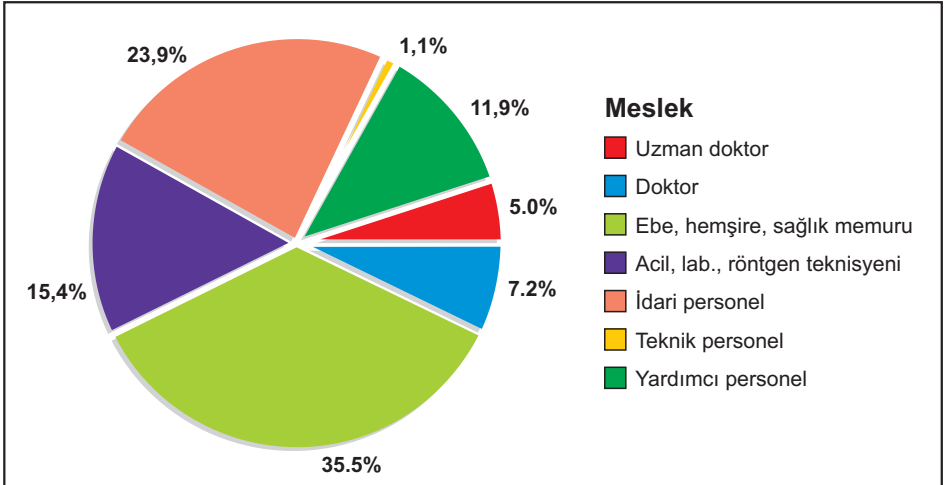
Katılımcıların;

- Mesleklerine göre değerlendirildiğinde; %5.0'ini uzman hekimler, %7.2'sini doktorlar, %35.5'ini ebe, hemşire ve sağlık memurları, %15.4'ünü acil, laboratuvar ve röntgen teknisyenleri, %23.9'unu idari personel, %1.1'ini teknik personel ve %11.9'unu yardımcı personeller oluşturmaktadır (şekil IV).

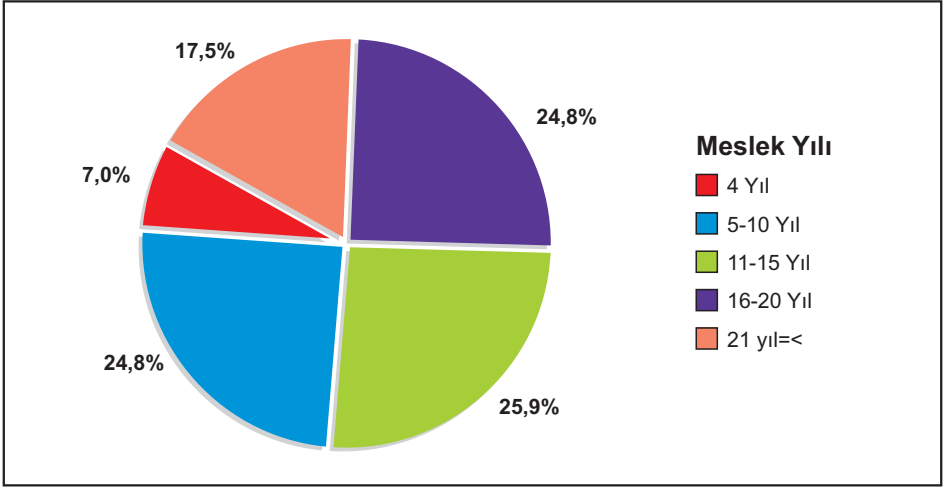
- Meslek yılına göre bakıldığında %6.8'inin 4 yıl ve daha az, %24.0'ünün 5-10 yıl, %25.0'inin 11-15 yıl, % 23.9'unun 16-20 yıl ve % 16.9'unun 21 yıl ve üzerinde hizmet süreleri olduğu tespit edilmiştir.

- Görev yerlerine göre dağılımlarına bakıldığında, %60.7'sinin hastane, %14.9'u-nun sağlık ocağı, AÇS-AP, verem savaş dispanseri, halk sağlığı laboratuvarında, %20.7'si-nin sağlık müdürlüğü, sağlık grup başkanlığında, % 3.7'sinin ise diğer yerlerde görev yapmakta oldukları saptanmıştır.

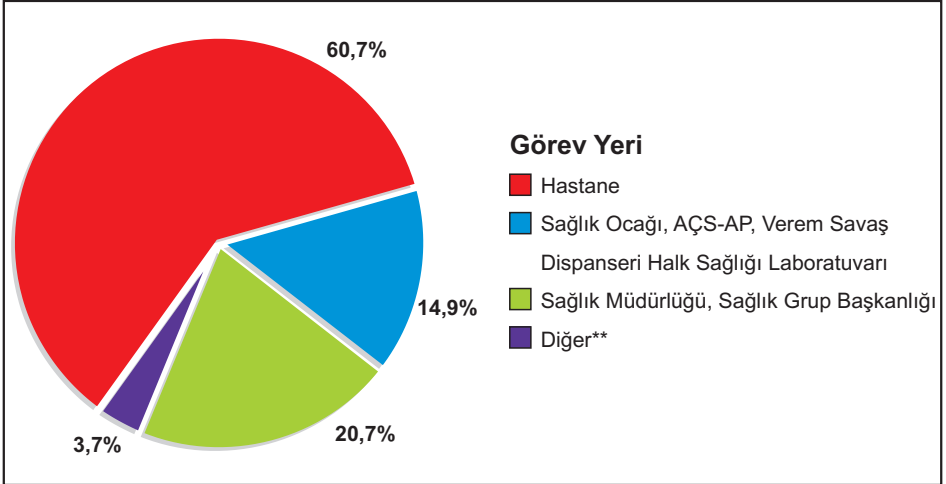
Şekil 4. Katılımcıların Mesleklerine Göre Dağılımı

Şekil 5. Katılımcıların Meslek Yıllarına Göre Dağılımı

Şekil 6. Katılımcıların Görev Yerlerine Göre Dağılımı

A. SOSYO-EKONOMİK DURUM

İncelenenlerin medeni hal, eşin çalışma durumu ve çocuk sayısına göre dağılımı tablo III’de görülmektedir.

Tablo III. İncelenenlerin Medeni Hal, Eşin Çalışma Durumu ve Çocuk Sayısına Göre Dağılımı

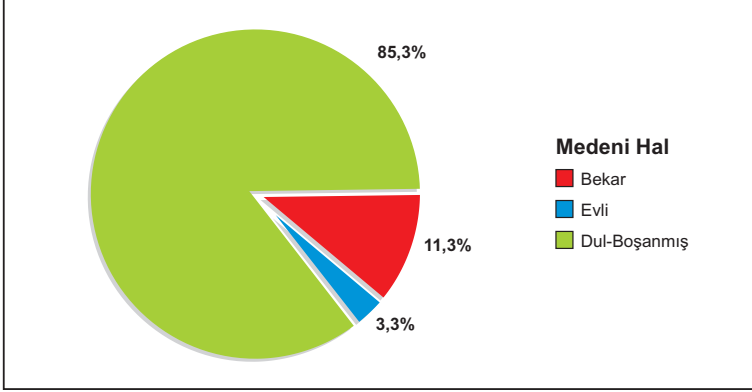
	Sayı	%*
Medeni Hal		
Bekar	349	11.3
Evli	2632	85.3
Dul-Boşanmış	103	3.3
Eşin Çalışma Durumu		
Çalışıyor	1600	60.9
Çalışmıyor	1027	39.1
Çocuk Sayısı		
1 çocuk	741	29.6
2 çocuk	1251	49.9
3 çocuk ve üzeri	513	20.5

*Kolon Yüzdesi

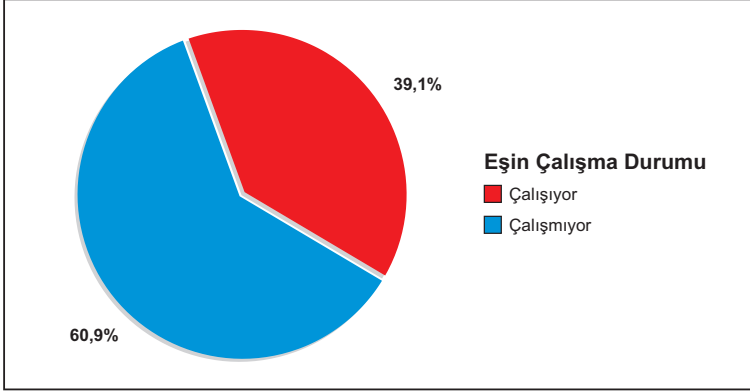
İncelenenlerin;

- Medeni haline göre bakıldığında, %11.3’ünün bekar, %85.3’ünün evli ve %3.3’ünün dul-boşanmış oldukları tespit edilmiştir.
- Eşin çalışma durumuna göre değerlendirildiğinde, %60.9’unun eşinin çalıştığı, %39.1’inin eşinin ise çalışmadığı belirlenmiştir.
- Çocuk sayısına göre gruplandırıldığında %29.6’sının 1 çocuklu, %49.9’unun 2 çocuklu ve %20.5’inin üç ve üzerinde çocuk sahibi oldukları saptanmıştır. Çocuk sayısı ortalaması 2±0.9 ve ortancası 2 ve en fazla çocuk sayısı 9 olarak belirlenmiştir.

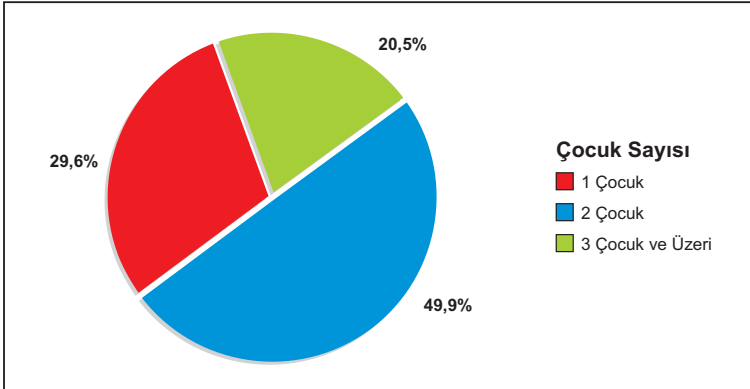
Şekil 7. Katılımcıların Medeni Hallerine Göre Dağılımı

Şekil 8. Katılımcıların Eşinin Çalışma Durumuna Göre Dağılımı

Şekil 9. Katılımcıların Çocuk Sayısına Göre Dağılımı

İncelenenlerin oturulan evin niteliği, kimlerle yaşadıkları, hanede yaşayan kişi sayısı ve araba varlığına göre dağılımları tablo IV’de belirtilmiştir.

Tablo IV. İncelenenlerin Oturulan Evin Niteliği, Kimlerle Yaşadıkları, Hanede Yaşayan Kişi Sayısı ve Araba Varlığına Göre Dağılımları

	Sayı	%*
Oturulan Evin Niteliği		
Kira	1449	46.6
Kendi evi	1341	43.2
Anne-baba evi/miras kaldı	167	5.4
Anne-baba evi beraber oturuyor	150	4.8
Evde Kimlerle Yaşadıkları		
Yalnız	241	7.8
Çekirdek Aile	2477	79.7
Geniş Aile	389	12.5
Hanede Yaşayan Kişi Sayısı		
1 kişi	180	6.1
2 kişi	260	8.8
3 kişi	748	25.2
4 kişi	1121	37.8
5 kişi	413	13.9
6 ve üzeri kişi	243	8.2
Araba Varlığı		
Var	1264	41.5
Yok	1782	58.5

*Kolon Yüzdesi

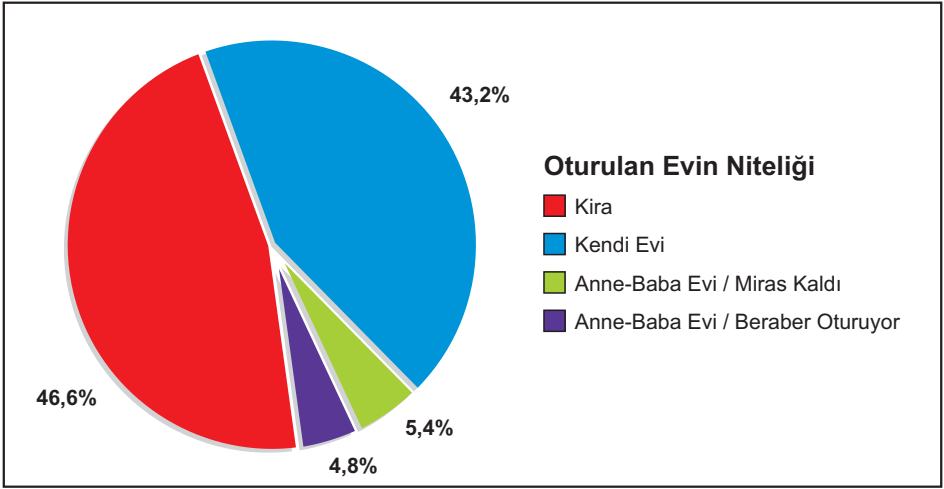
İncelenenlerin;

- Oturdıkları evin niteliğine göre değerlendirildiğinde, % 46.6’sının kirada, %43.2’sinin kendi evinde, %5.4’ünün miras kalan anne-baba evinde ve %4.8’inin anne babası ile beraber onlara ait evde oturdıkları tespit edilmiştir.

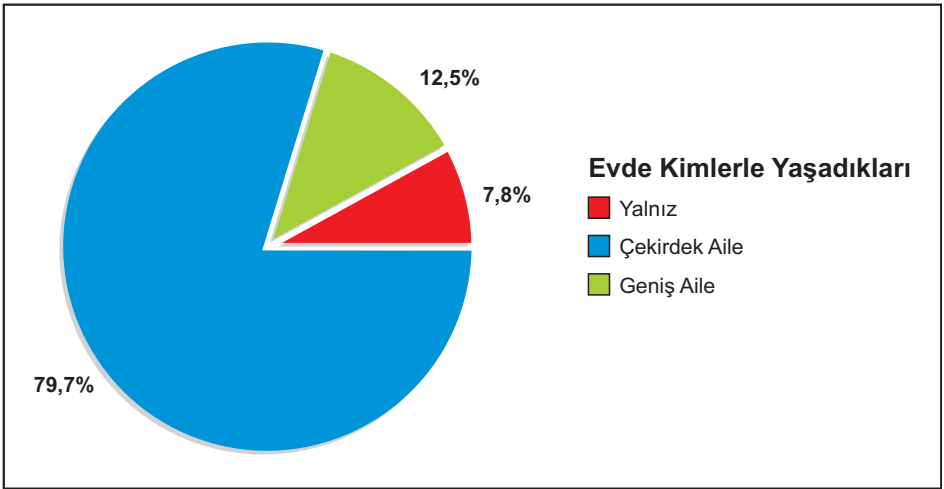
- Evde kimlerle yaşadıklarına göre bakıldığında, % 7.8’inin yalnız, %79.7’sinin çekirdek aile ve %12.5’inin geniş aile olarak yaşadıkları saptanmıştır.

- Hanede yaşayan kişi sayısına göre bakıldığında, %6.1’in yalnız, %8.8’inin 2 kişi, %25.2’sinin 3 kişi, %37.8’inin 4 kişi, %13.9’unun 5 kişi ve % 22.1’inin 6 kişi ve üzerinde kişi yaşadığı belirlenmiştir. Hanede ortalama 3.7 ± 1.3 ortanca 4.0 ve en fazla 9 kişinin birlikte yaşadıkları tespit edilmiştir.

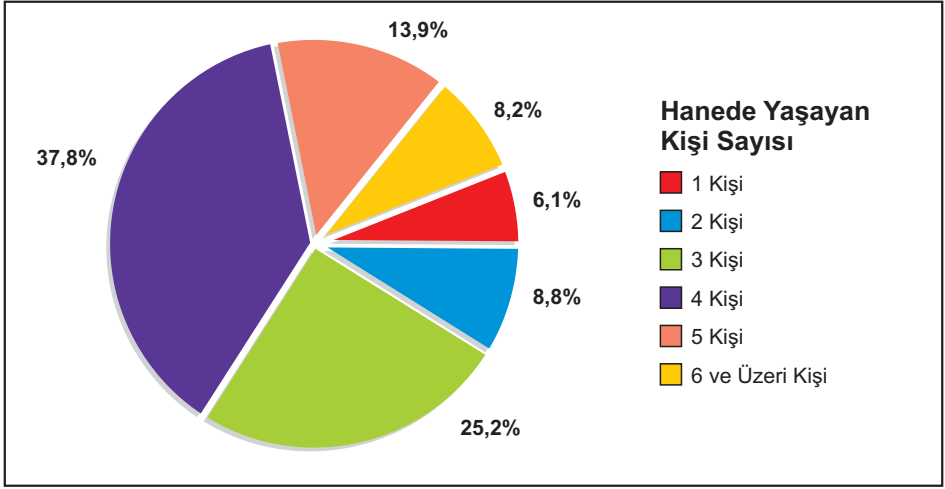
Şekil 10. Katılımcıların Oturdıkları Evin Niteliğine Göre Dağılımı

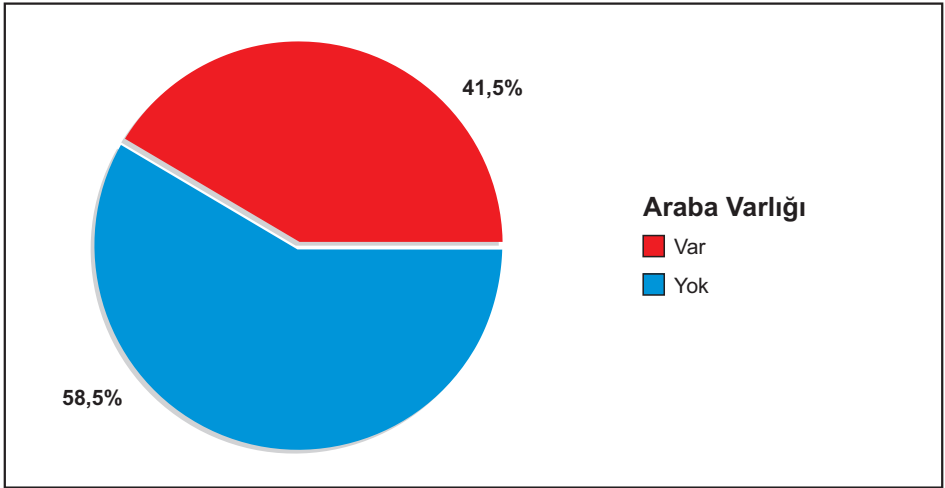
Şekil 11. Katılımcıların Evde Kimlerle Yaşadıklarına Göre Dağılımı

Şekil 12. Katılımcıların Hanede Yaşayan Kişi Sayısına Göre Dağılımı

Şekil 13. Katılımcıların Araba Varlığına Göre Dağılımı

İncelenenlerin aylık, maaş, döner sermaye, toplam hane geliri ve gelirin zorunlu ihtiyaçlarını karşılama durumuna göre dağılımı tablo V'te gösterilmiştir.

Tablo V. İncelenenlerin Aylık, Maaş, Döner Sermaye, Toplam Hane Geliri ve Gelirin Zorunlu İhtiyaçlarını Karşılama Durumuna Göre Dağılımı

	Sayı	%*
Aylık Maaş Geliri		
≤750 YTL	1003	33.0
751-1000 YTL	1522	50.1
1001-1250 YTL	310	10.2
1251 YTL ≤	203	6.7
Aylık Döner Sermaye Geliri		
≤200 YTL	196	6.7
201-400 YTL	1365	46.3
401-600 YTL	746	25.3
601-800 YTL	287	9.7
801-1000 YTL	145	4.9
1001 YTL ≤	207	7.0
Aylık Toplam Hane Geliri		
≤ 1000 YTL	420	14.7
1001-1500 YTL	886	31.0
1501-2000 YTL	608	21.3
2001-2500 YTL	431	15.1
2501-3000 YTL	256	9.0
3001 YTL ≤	255	8.9
Aylık Gelirin İhtiyaçlarını Karşılama Durumu		
Karşılıyor	1333	44.4
Karşılamıyor	1667	55.6

*Kolon Yüzdesi

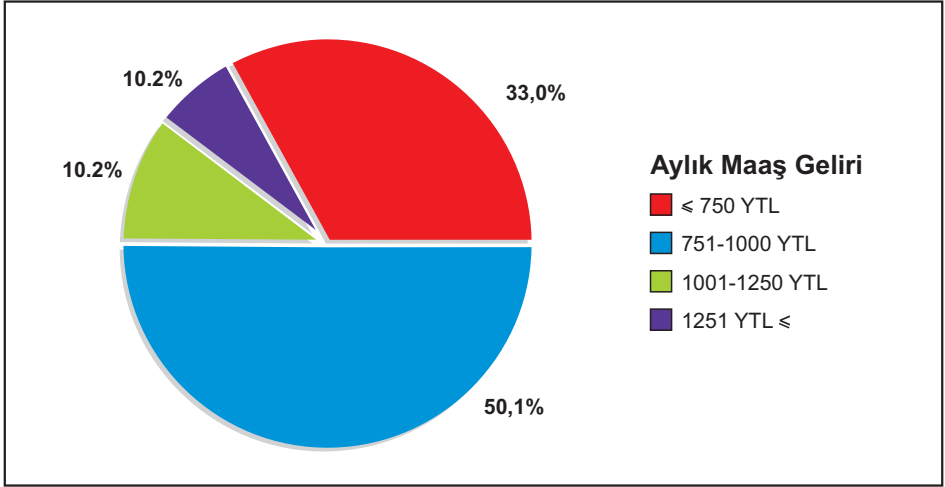
İncelenenlerin aylık;

- Maaş gelirlerine göre değerlendirildiğinde,%33.0'ünün 750 YTL ve daha az, %50.1'inin 751-1000 YTL, %10.2'sinin 1001-1250 YTL ve %6.7'sinin 1251 YTL ve üzerinde maaş gelirlere sahip oldukları saptanmıştır.

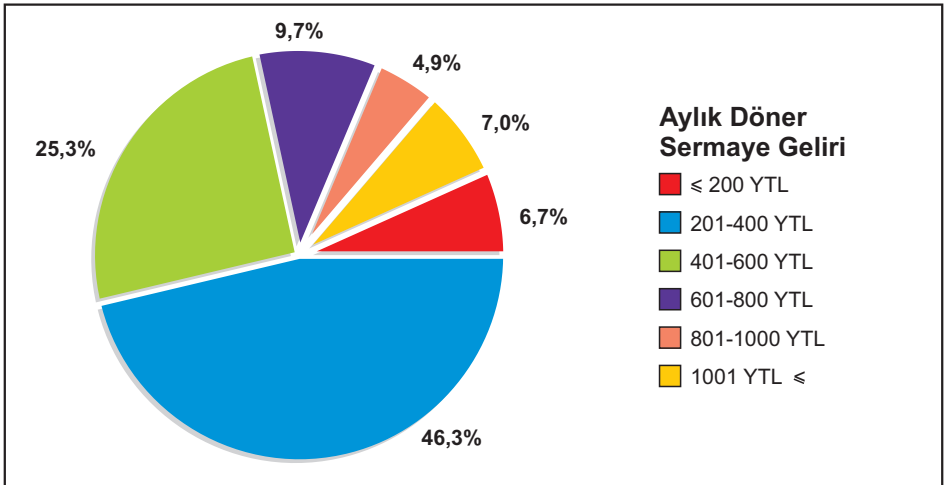
- Döner sermaye gelirlerine göre bakıldığında, %6.7'sinin 200 YTL ve daha az, %46.3'ünün 201-400 YTL, % 25.3'ünün 401-600 YTL, %9.7'sinin 601-800 YTL, % 4.9'unun 801-1000 YTL ve %7.0'sinin 1001 YTL ve daha fazla gelire sahip oldukları belirlenmiştir.

- Toplam hane gelirine göre değerlendirildiğinde, %14.7'sinin 1000 YTL ve daha az, %31.0'inin 1001-1500 YTL, %21.3'ünün 1501-2000 YTL, %15.1'inin 2001-2500 YTL, %9.0'unun 2501-3000 YTL ve % 8.9'unun 3001 YTL ve üzerinde gelire sahip oldukları belirlenmiştir.
- Gelirlerinin zorunlu ihtiyaçlarını karşılama durumuna göre bakıldığında, %55.6'sı karşılamadığını, % 44.4'ü ise karşıladığını ifade etmişlerdir.

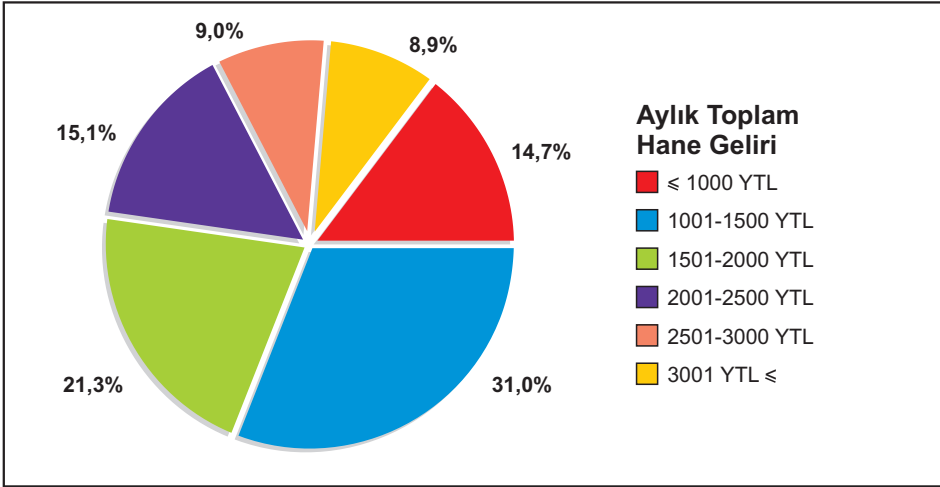
Şekil 14. Katılımcıların Aylık Maaş Gelirine Göre Dağılımı

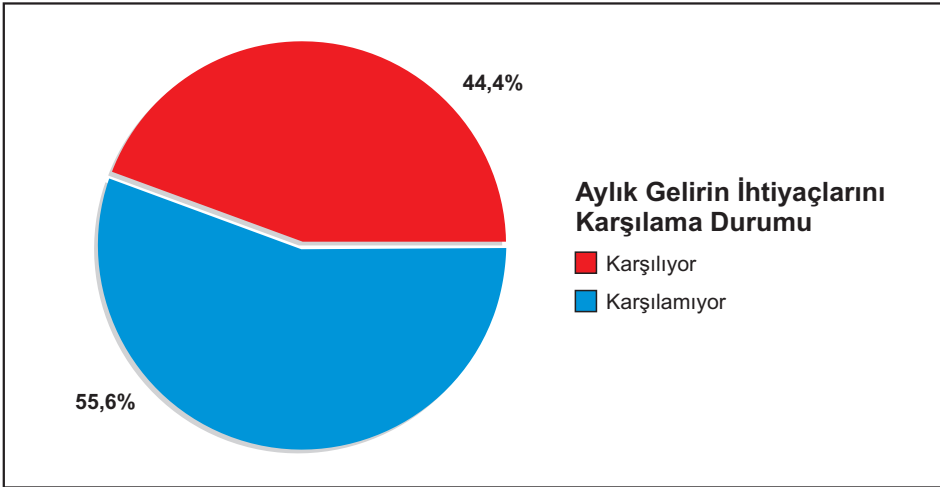
Şekil 15. Katılımcıların Döner Sermaye Gelirine Göre Dağılımı

Şekil 16. Katılımcıların Aylık Toplam Hane Gelirine Göre Dağılımı

Şekil 17. Katılımcıların Aylık Gelirinin İhtiyaçlarını Karşılama Durumuna Göre Dağılımı

İncelenenlerin mesleklerine göre aylık maaş, döner ve toplam hane gelir ortalamaları tablo VI’da gösterilmiştir.

Tablo VI. İncelenenlerin Mesleklerine Göre Aylık Maaş, Döner ve Toplam Hane Gelir Ortalamaları

	MAAŞ*		DÖNER*		TOPLAM HANE GELİRİ*	
Meslek	Ortalama±SD	Ortanca	Ortalama±SD	Ortanca	Ortalama±SD	Ortanca
Uzman Doktor	1431±500	1350	2085± 1193	1850	4562±1768	4500
Doktor	1238±449	1200	1122±676	1000	3265±1399	3000
Ebe, Hemşire, Sağlık Memuru	861±138	850	467±189	450	1943±673	2000
Acil, Laboratuar, Röntgen Tekn.	889±182	880	504±289	470	1918±711	1750
İdari Personel	780±145	750	365±166	310	1459±585	1200
Teknik Personel	1021±320	966	598±293	490	1859±882	1600
Yardımcı Personel	724±99	717	287±85	290	1134±364	1000
Toplam	889±275	830	553±539	400	1951±1114	1700

*YTL cinsinden

Ortalama: İncelenen değerlerin toplamının incelenen sayısına bölümü.

Ortanca : İncelenen değerlerin küçükten büyüğe dizildiğinde ortaya gelen değer.

İncelenenlerin mesleklerine göre aylık;

• **Maaş gelir ortalama ve ortancalarına bakıldığında sırasıyla,**

- Uzman doktorların 1431 YTL ve 1350 YTL,
- Doktorların 1238 YTL ve 1200 YTL,
- Ebe, hemşire, sağlık memurlarının 861 YTL ve 850 YTL,
- Acil, laboratuar, röntgen teknisyenlerinin 889 YTL ve 880 YTL,
- İdari personelin 780 YTL ve 750 YTL,
- Teknik personelin 1021 YTL ve 966 YTL,

- Yardımcı personelin 724 YTL ve 717 YTL,
- Toplamda ise, 889 YTL ve 830 YTL maaş gelirine sahip oldukları belirlenmiştir.

• **Döner sermaye gelir ortalama ve ortancalarına bakıldığında sırasıyla,**

- Uzman doktorların 2085 YTL ve 1850 YTL,
- Doktorların 1122 YTL ve 1000 YTL,
- Ebe, hemşire, sağlık memurlarının 467 YTL ve 450 YTL,
- Acil, laboratuvar, röntgen teknisyenlerinin 504 YTL ve 470 YTL,
- İdari personelin 365 YTL ve 310 YTL,
- Teknik personelin 598 YTL ve 490 YTL,
- Yardımcı personelin 287 YTL ve 290 YTL,
- Toplamda ise, 553 YTL ve 400 YTL döner sermaye gelirine sahip oldukları belirlenmiştir (şekil VI).

• **Toplam hane geliri ortalama ve ortancalarına bakıldığında sırasıyla,**

- Uzman doktorların 4562 YTL ve 4500 YTL,
- Doktorların 3265 YTL ve 3000 YTL,
- Ebe, hemşire, sağlık memurlarının 1943 YTL ve 2000 YTL,
- Acil, laboratuvar, röntgen teknisyenlerinin 1918YTL ve 1750YTL,
- İdari personelin 1459 YTL ve 1200 YTL,
- Teknik personelin 1859 YTL ve 1600 YTL,
- Yardımcı personelin 1134 YTL ve 1000 YTL,
- Toplamda ise, 1951 YTL ve 1700 YTL toplam hane gelirine sahip oldukları belirlenmiştir.

Çalışanlara aylık gelirlerinin yüzde kaçının belirlenen harcama kalemlerine ayırdıkları sorulmuş, aylık gelirin çeşitli harcama kalemlerine göre yüzdelik dağılım ortalama ve ortancaları tablo VII’de gösterilmiştir.

Tablo VII. Aylık Gelirin Çeşitli Harcama Kalemlerine Göre Yüzdelik Dağılım Ortalamaları ve Ortancaları

Harcama Kalemleri	Ortalama±SD	Ortanca (min-maks)
Kira (n=1200)	22.1±9.8	20(3-70)
Gıda (n=2394)	31.6±13.2	30(5-80)
Eğitim (n=1986)	17.8±11.8	15(1-80)
Sağlık (n=1724)	8.75±5.8	10(1-60)
Ulaşım (n=2014)	13.1±7.7	10(1-70)
Tasarruf (n=539)	18.9±11.7	18(1-70)
Diğer (Borç, Ev kredisi, İletişim, Sosyal aktivite) (n=1765)	28.0±16.2	25(2-94)

Aylık gelirin; çeşitli harcama kalemlerine göre, her bir ilgili kalemi belirtenler için yüzdelik dağılımı incelendiğinde,

- Kiraya ayrılan pay ortalaması %22.1 ve ortancası %20,
- Gıdaya ayrılan pay ortalaması %31.6 ve ortancası %30,
- Eğitime ayrılan pay ortalaması %17.8 ve ortancası %15,
- Sağlığa ayrılan pay ortalaması %8.75 ve ortancası %10,
- Ulaşımaya ayrılan pay ortalaması %13.1 ve ortancası %10,
- Tasarruf amaçlı ayrılan pay ortalaması %18.9 ve ortancası 18,
- Diğer amaçlarla (borç, ev kredisi, iletişim, sosyal aktivite, iletişim vb.) ayrılan pay ortalaması % 28.0 ve ortancası %25 olarak saptanmıştır.

B. ÇALIŞMA ORTAMI VE ŞARTLARI

İncelenenlerin ayrı çalışma odası varlığı, aynı çalışma odasındaki kişi sayısı ve çalışma ortamını değerlendirme durumlarına göre dağılımları tablo VIII’de belirtilmiştir.

Tablo VIII. İncelenenlerin Ayrı Çalışma Odası Varlığı, Aynı Çalışma Odasındaki Kişi Sayısı ve Çalışma Ortamını Değerlendirme Durumlarına Göre Dağılımı

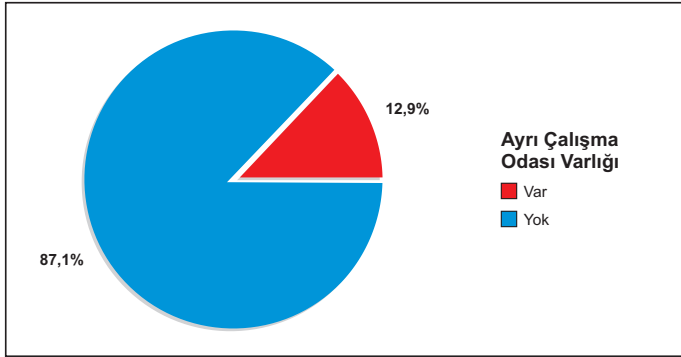
	Sayı	%*
Ayrı Çalışma Odası Varlığı		
Var	400	12.9
Yok	2707	87.1
Aynı Çalışma Odasında Kişi Sayısı		
İki Kişi	565	22.0
Üç Kişi	517	20.1
Dört-Altı Kişi	781	30.4
Yedi ve üzeri Kişi	710	27.6
Çalışma Ortamı Değerlendirme Durumu		
Huzurlu hoşgörülü	1542	51.4
Huzursuz çatışma içerisinde	619	20.6
İlişkiler soğuk	839	28.0

* Kolon Yüzdesi

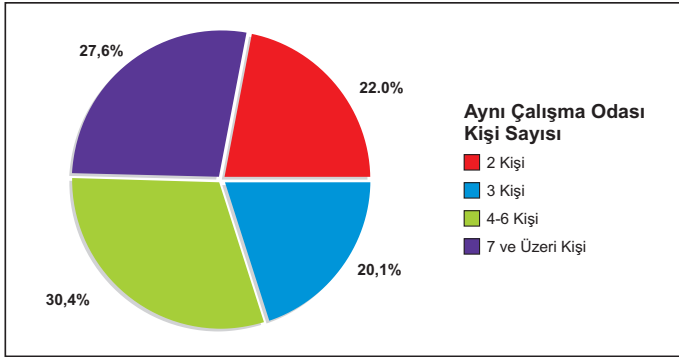
İncelenenlerin;

- Ayrı çalışma odası varlığına göre değerlendirildiğinde, %87.1’inin ayrı çalışma odası yok, %12.9’unun ise vardır.
- Aynı çalışma odasındaki kişi sayısına göre bakıldığında, %22.0’sinde iki kişi, %20.1’inde üç kişi, %30.4’ünde 4-6 kişi ve %27.6’sında 7 ve üzerinde kişi bulunduğu belirlenmiştir.
- Çalışma ortamını değerlendirme durumlarına göre bakıldığında, %51.4’ü ortamı huzurlu ve hoşgörülü, %20.6’sı huzursuz, çatışma içerisinde ve %28.0’i de ilişkilerin soğuk olduğunu ifade etmişlerdir.

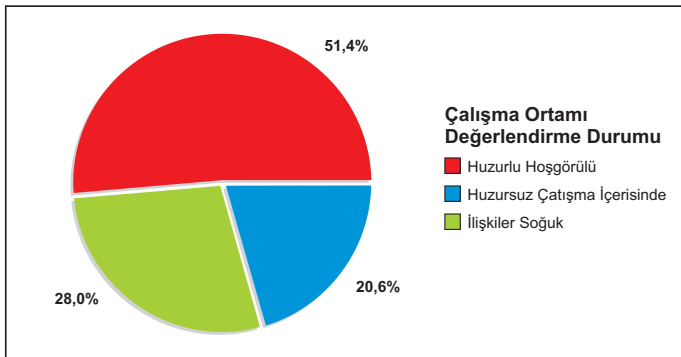
Şekil 18. Katılımcıların Ayrı Çalışma Odası Varlığına Göre Dağılımı

Şekil 19. Katılımcıların Aynı Çalışma Odasındaki Kişi Sayısına Göre Dağılımı

Şekil 20. Katılımcıların Çalışma Ortamını Değerlendirme Durumuna Göre Dağılımı

İncelenenlerin nöbet tutma, karşılığı, fazla mesai yapma, karşılığı ve istek dışı görev yeri değişikliği durumunun dağılımı tablo IX’da gösterilmiştir.

Tablo IX. İncelenenlerin Nöbet Tutma ve Karşılığı, Fazla Mesai Yapma ve Karşılığı ve İstek Dışı Görev Yeri Değişikliği Durumunun Dağılımı

	Sayı	%*
Nöbet Tutma ve Karşılığı Durumu		
Hayır tutmuyor	1753	57.9
Evet tutuyor, Bir şey almıyor	164	5.4
Evet tutuyor, İzin Kullanıyor	604	20.0
Evet tutuyor, Ücret alıyor	505	16.7
Fazla Mesai Yapma ve Karşılığı Durumu		
Hayır yapmıyor	2037	68.8
Evet yapıyor, karşılığını alamıyor	556	18.8
Evet yapıyor, İzin kullanıyor	226	7.6
Evet yapıyor, Ücret alıyor	141	4.8
İstek Dışı Görev Yeri Değişikliği		
Hayır	2627	85.8
Evet, Kurum İçi	246	8.0
Evet, İl İçi	168	5.5
Evet İl Dışı	20	0.7
İdari Ceza Alma Durumu		
Almamış	2953	96.5
Uyarı Cezası	73	2.4
Kınama Cezası	21	0.7
Maaş Kesinti Cezası	9	0.3
Kademe İlerleme Cezası	4	0.1

* Kolon Yüzdesi

İncelenenlerin;

- Nöbet tutma ve karşılığı durumuna göre değerlendirildiğinde, %57.9’u nöbet tutmadığını, % 5.4’ü nöbet tuttuğunu fakat bir şey almadığını, %20.0’si nöbet tuttuğunu ve karşılığında izin kullandığını, %16.7’si ise nöbet tuttuğunu ve ücret aldığını belirtmişlerdir.

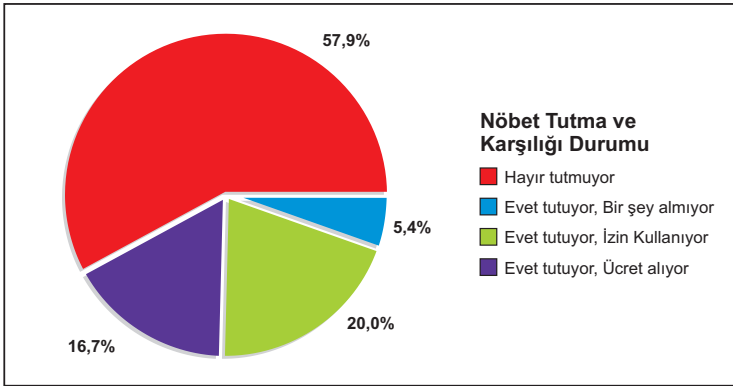
- Fazla mesai yapma ve karşılığı durumuna göre bakıldığında, %68.8’i fazla mesai yapmadığını, %18.8’i fazla mesai yaptığını ancak karşılığını almadığını, %7.6’sı

fazla mesai yaptığını ve karşılığında izin kullandığını, %4.8'i ise fazla mesai yaptığını ve karşılığında ücret aldığını ifade etmişlerdir.

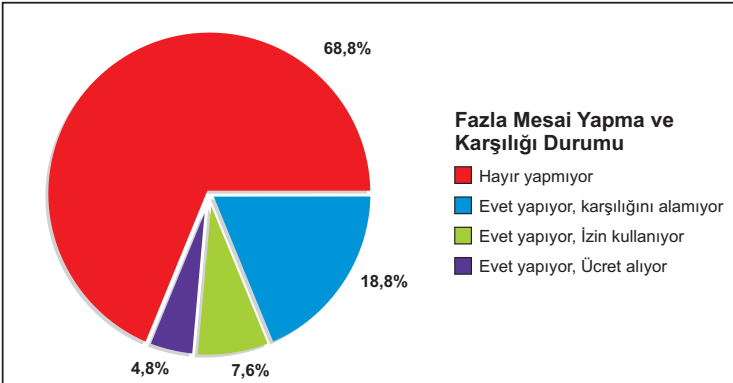
- İstek dışında görev yeri değişikliğine göre değerlendirildiğinde, %85.8'i isteği dışında görev yeri değişikliğinin olmadığını, %8.0'i isteği dışında kurum içi görev yeri değişikliği olduğunu, %5.5'i isteği dışında il içi görev yeri değişikliği yapıldığını, %0.7'si ise isteği dışında il dışı görev yeri değişikliği olduğunu belirtmişlerdir.

- İdari ceza alma durumuna göre değerlendirildiğinde, %96.5'i herhangi bir ceza almadığını, %2.4'ü uyarı cezası, %0.7'si kınama, %0.3'ü maaş kesinti ve %0.1 kademelerleme cezası aldığını ifade etmişlerdir.

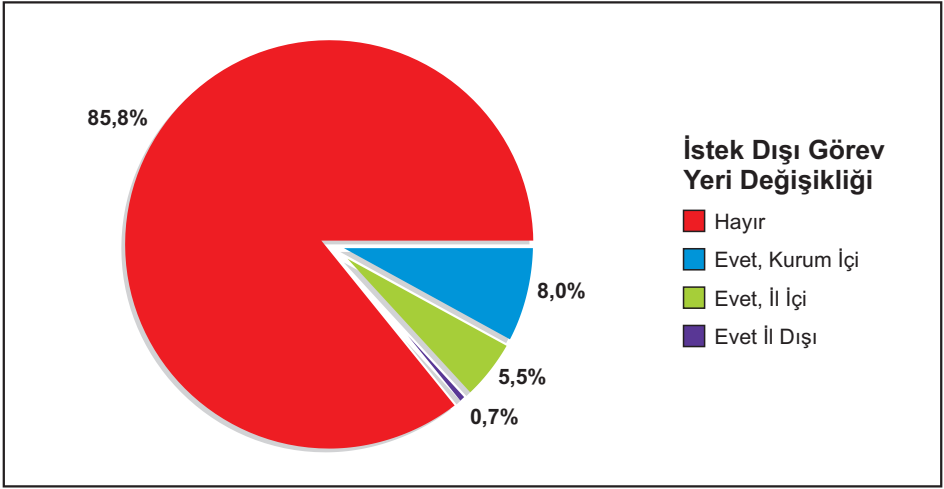
Şekil 21. Katılımcıların Nöbet Tutma ve Karşılığı Alma Durumuna Göre Dağılımı

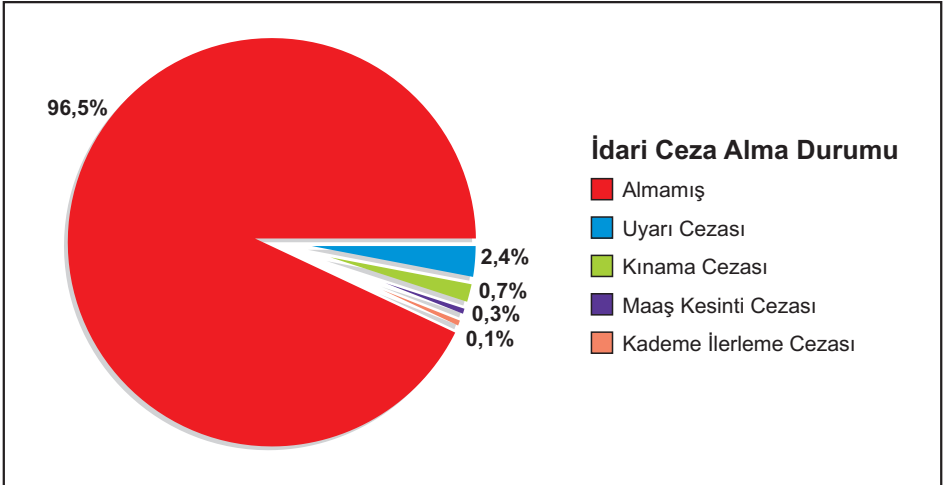
Şekil 22. Katılımcıların Fazla Mesai Yapma ve Karşılığını Alma Durumlarına Göre Dağılımı

Şekil 23. Katılımcıların İstek Dışı Görev Yeri Değişikliğine Uğramalarına Göre Dağılımı

Şekil 24. Katılımcıların İdari Ceza Alma Durumuna Göre Dağılımı

İncelenenlerin mesleklerine göre nöbet tutma ve karşılığı durumunun dağılımı tablo X' da gösterilmiştir.

Tablo X. İncelenenlerin Mesleklerine Göre Nöbet Tutma ve Karşılığı Durumunun Dağılımı

Nöbet Tutma ve Karşılığı Durumu										
	Hayır Tutmuyor		Evet Tutuyor, Bir Şey Almıyor		Evet Tutuyor, İzin Kullanıyor		Evet Tutuyor, Ücret Alıyor		TOPLAM	
Meslek	Sayı	%*	Sayı	%*	Sayı	%*	Sayı	%*	Sayı	%**
Uzman Doktor	30	20.1	14	9.4	44	29.5	61	41	149	5.0
Doktor	118	54.9	15	7.0	49	22.8	33	15.3	215	7.3
Ebe, Hemşire, Sağlık Memuru	493	46.5	34	3.2	284	26.8	249	23.5	1060	35.9
Acil, Laboratuar, Röntgen Tekn.	229	49.9	18	3.9	84	18.3	128	27.9	459	15.5
İdari Personel	583	83.8	34	4.9	62	8.9	17	2.4	696	23.6
Teknik Personel	24	80.0	3	10.0	2	6.7	1	3.3	30	1.0
Yardımcı Personel	229	66.4	42	12.2	69	20.0	5	1.4	345	11.7
TOPLAM	1706	57.8	160	5.4	594	20.1	494	16.7	2954	100.0
Ki-Kare=530.6 p<0.001										

* Satır yüzdesidir

** Kolon yüzdesidir

Mesleklerine göre nöbet tutma ve karşılığı durumuna bakıldığında;

- Uzman doktorların %20.1'i, doktorların %54.9'u, ebe, hemşire, sağlık memurlarının %46.5'i, acil, laboratuar, röntgen teknisyenlerinin %49.9'u, idari personelin %83.8'i, teknik personelin %80.0'i ve yardımcı personelin %66.4'ü nöbet tutmadığını belirtmişlerdir.

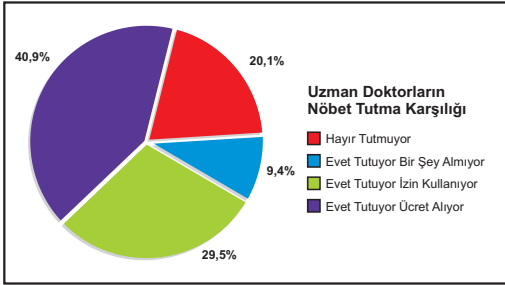
- Uzman doktorların %9.4'ü, doktorların %7.0'si, ebe, hemşire, sağlık memurlarının %3.2'si, acil, laboratuar, röntgen teknisyenlerinin %3.9'u, idari personelin %4.9'u, teknik personelin %10.0'u ve yardımcı personelin %12.2'si nöbet tuttuğunu ve karşılığında bir şey almadığını ifade etmişlerdir.

- Uzman doktorların %29.5'i doktorların %22.8'i, ebe, hemşire, sağlık memurlarının %26.8'i, acil, laboratuar, röntgen teknisyenlerinin %18.3'ü, idari personelin %8.9'u, teknik personelin %6.7'si ve yardımcı personelin %20.0'si nöbet tuttuğunu ve

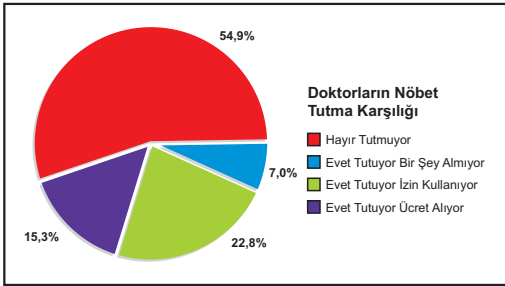
karşılığında izin kullandığını belirtmişlerdir.

- Uzman doktorların %41'i doktorların %15.3'ü, ebe, hemşire, sağlık memurlarının %23.5'i, acil, laboratuvar, röntgen teknisyenlerinin %27.9'u, idari personelin %2.4'ü, teknik personelin %3.3'ü ve yardımcı personelin %1.4'ü nöbet tuttuğunu ve karşılığında ücret aldığını ifade etmişlerdir.

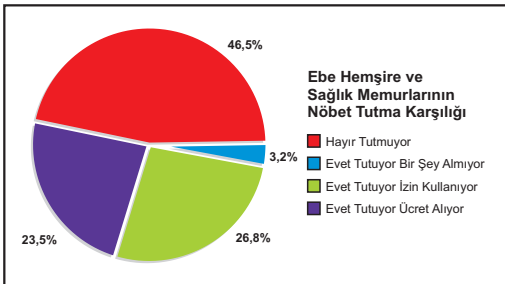
- Meslekler arasında nöbet tutma ve karşılığı durumları açısından istatistiksel olarak fark vardır ($p<0.001$). En çok nöbet tutma uzman doktorlarda görülmekte, en az idari personel nöbet tutmaktadır. Nöbet sonrası daha çok izin kullanılmaktadır.

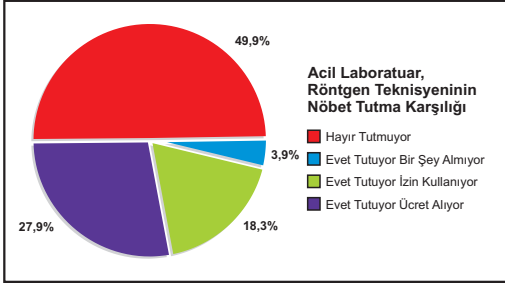
Şekil 25. Uzman doktorların nöbet tutma ve karşılığını alma durumlarının dağılımı.

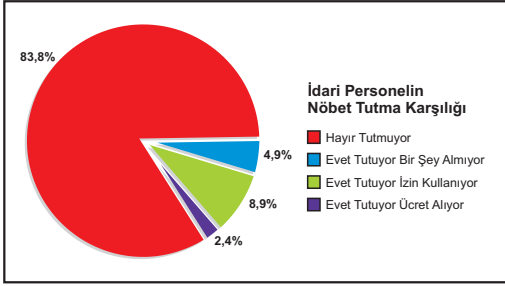
Şekil 26. Doktorların nöbet tutma ve karşılığını alma durumlarının dağılımı.

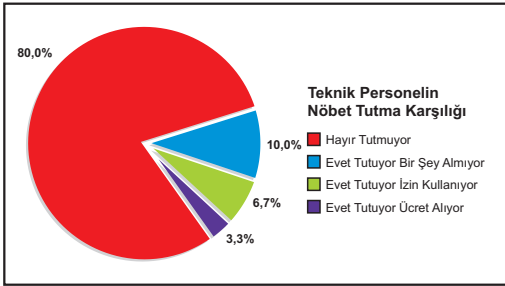
Şekil 27. Ebe, hemşire ve sağlık memurlarının nöbet tutma ve karşılığını alma durumlarının dağılımı.

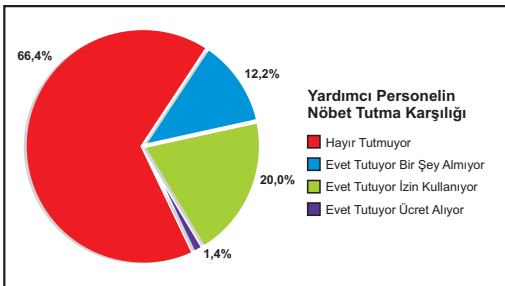
Şekil 28. Acil, laboratuvar, röntgen teknisyenlerinin nöbet tutma ve karşılığını alma durumlarının dağılımı.

Şekil 29. İdari personellerin nöbet tutma ve karşılığını alma durumlarının dağılımı.

Şekil 30. Teknik personellerin nöbet tutma ve karşılığını alma durumlarının dağılımı.

Şekil 31. Yardımcı personellerin nöbet tutma ve karşılığını alma durumlarının dağılımı.

İncelenenlerin mesleklerine göre fazla mesai yapma ve karşılığı durumunun dağılımı tablo XI' de gösterilmiştir.

Tablo XI. İncelenenlerin Mesleklerine Göre Fazla Mesai Yapma ve Karşılığı Durumunun Dağılımı

Nöbet Tutma ve Karşılığı Durumu										
	Hayır Yapmıyor		Evet Yapıyor, Karşılığını Alamıyor		Evet Yapıyor, İzin Kullanıyor		Evet Yapıyor, Ücret Alıyor		TOPLAM	
Meslek	Sayı	%*	Sayı	%*	Sayı	%*	Sayı	%*	Sayı	%**
Uzman Doktor	86	57.7	46	30.9	11	7.4	6	4.0	149	5.2
Doktor	144	68.2	40	19.0	18	8.5	9	4.3	211	7.3
Ebe, Hemşire, Sağlık Memuru	673	65.8	156	15.3	98	9.6	95	9.3	1022	35.4
Acil, Laboratuar, Röntgen Tekn.	306	69.1	82	18.5	30	6.8	25	5.6	443	15.3
İdari Personel	542	78.6	115	16.7	32	4.6	1	0.1	690	23.9
Teknik Personel	23	71.8	6	18.8	3	9.4	-	-	32	1.1
Yardımcı Personel	214	62.5	97	28.4	29	8.5	2	0.6	342	11.8
TOPLAM	1988	68.8	542	18.8	221	7.6	138	4.8	2889	100.0
Ki-Kare=156.3 p<0.001										

* Satır yüzdesidir

** Kolon yüzdesidir

Mesleklerine göre fazla mesai yapma ve karşılığı durumu değerlendirildiğinde;

- Uzman doktorların %57.7'si, doktorların %68.2'si, ebe, hemşire, sağlık memurlarının %65.8'i, acil, laboratuar, röntgen teknisyenlerinin %69.1'i, idari personelin %78.6'sı, teknik personelin %71.8'i ve yardımcı personelin %62.5'i fazla mesai yapmadığını belirtmişlerdir.

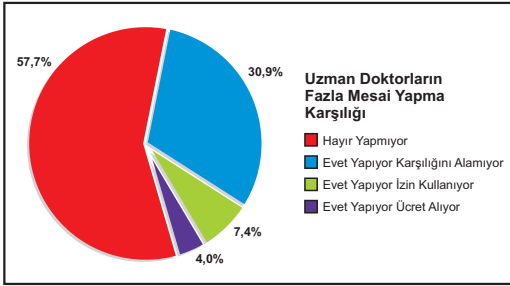
- Uzman doktorların %30.9'u, doktorların %19.0'u, ebe, hemşire, sağlık memurlarının %15.3'ü, acil, laboratuar, röntgen teknisyenlerinin %18.5'i, idari personelin %16.7'si, teknik personelin %18.8'i ve yardımcı personelin %28.4'ü fazla mesai yaptığını ve karşılığı alamadığını ifade etmişlerdir.

- Uzman doktorların %7.4'ü, doktorların %8.5'i, ebe, hemşire, sağlık memurlarının %9.6'sı, acil, laboratuar, röntgen teknisyenlerinin %6.8'i, idari personelin %4.6'sı, teknik personelin %9.4'ü ve yardımcı personelin %8.5'i fazla mesai yaptığını ve karşılı-

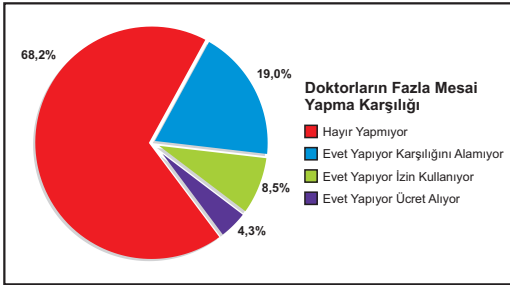
ğında izin kullandığını bildirmişlerdir.

- Uzman doktorların %4.0'ü, doktorların %4.3'ü, ebe, hemşire, sağlık memurlarının %9.3'ü, acil, laboratuvar, röntgen teknisyenlerinin %5.6'sı, idari personelin %0.1'i, ve yardımcı personelin %0.6'sı fazla mesai yaptığını ve karşılığında ücret aldığını belirtmişlerdir.

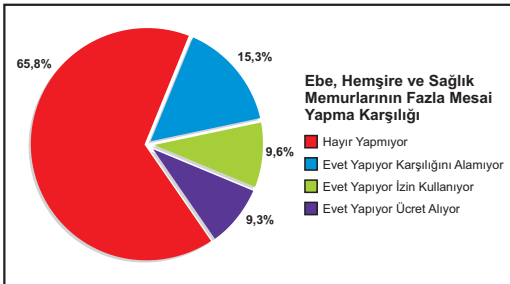
- Meslekler arasında fazla mesai yapma ve karşılığı durumu açısından istatistiksel olarak anlamlı fark vardır ($p < 0.001$). Sağlık çalışanlarından en fazla idari personel ve teknik personel fazla mesai yapmaktadır.

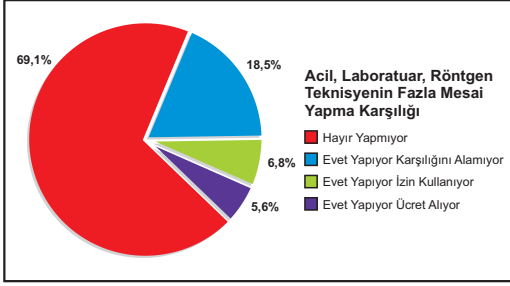
Şekil 32. Uzman doktorların fazla mesai yapma ve karşılığını alma durumlarının dağılımı.

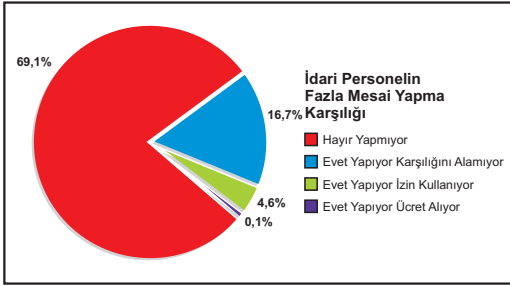
Şekil 33. Doktorların fazla mesai yapma ve karşılığını alma durumlarının dağılımı.

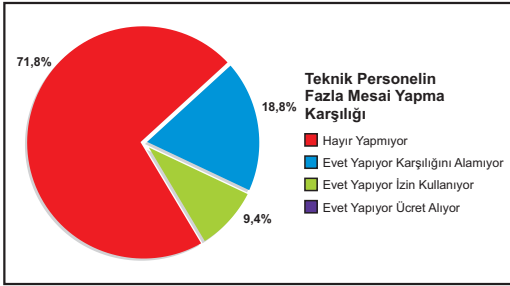
Şekil 34. Ebe, hemşire ve sağlık memurlarının fazla mesai yapma ve karşılığını alma durumlarının dağılımı.

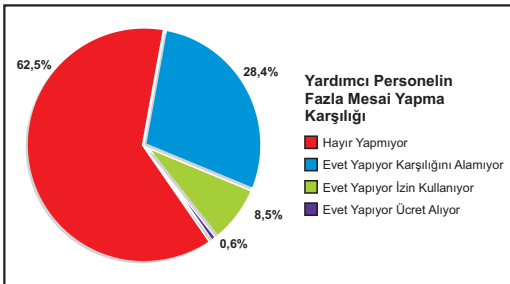
Şekil 35. Acil, laboratuvar, röntgen teknisyenlerinin fazla mesai yapma ve karşılığını alma durumlarının dağılımı.

Şekil 36. İdari personellerin fazla mesai yapma ve karşılığını alma durumlarının dağılımı.

Şekil 37. Teknik personellerin fazla mesai yapma ve karşılığını alma durumlarının dağılımı.

Şekil 38. Yardımcı personellerin fazla mesai yapma ve karşılığını alma durumlarının dağılımı.

İncelenenlerin iş yerindeki pozisyon, pozisyondan memnuniyet ve görevi dışında bir işte çalıştırılma durumuna göre dağılımı tablo XII’de belirtilmiştir.

Tablo XII. İncelenenlerin İş Yerindeki Pozisyon, Pozisyondan Memnuniyet ve Görevi Dışında Bir İşte Çalıştırılma Durumuna Göre Dağılımı

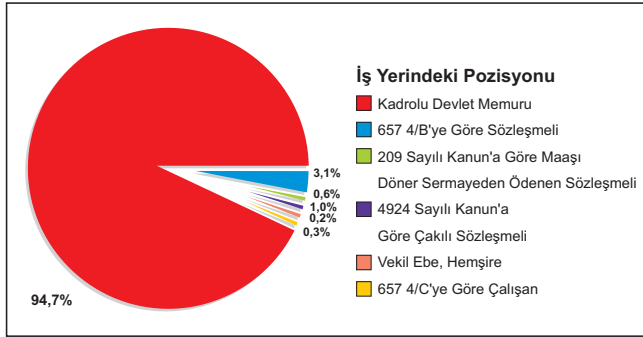
	Sayı	%*
İş Yerindeki Pozisyon		
Kadrolu Devlet Memuru	2918	94.7
657 4/B'ye göre Sözleşmeli	97	3.1
209 Sayılı Kanun'a göre Maaşı Döner Sermayeden Ödenen Sözleşmeli	19	0.6
4924 Sayılı Kanun'a göre Çakılı Sözleşmeli	32	1.0
Vekil Ebe, Hemşire	7	0.2
657 4/C'ye göre Çalışan	9	0.3
İş Yerinde Pozisyondan Memnuniyet		
Evet	2086	68.8
Hayır	945	31.2
Görevi Dışında İşte Çalıştırılma Durumu		
Hayır	2401	79.1
Evet	636	20.9

*Kolon Yüzdesi

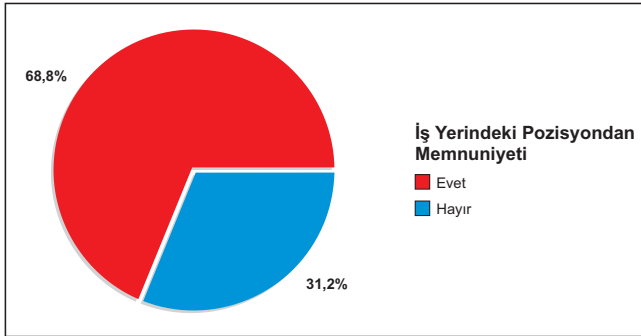
İncelenenlerin;

- İş yerindeki pozisyonuna göre değerlendirildiğinde, %94.7'si kadrolu devlet memuru, %3.1'i 657 4/B'ye göre sözleşmeli, %0.6'sı 209 sayılı kanuna göre maaşı döner sermayeden ödenen sözleşmeli, % 1.0'ı 4924 sayılı kanuna göre çakılı sözleşmeli, %0.2'si vekil ebe-hemşire ve % 0.3'ü ise 657 4/C'ye göre çalışanlardır.
- İş yerindeki pozisyondan memnuniyet durumların a göre değerlendirildiğinde, %68.8'i memnun olduğunu, % 31.2'si memnun olmadığı ifade etmişlerdir.
- Görevi dışında işte çalıştırılma durumuna göre bakıldığında, % 79.1'i çalıştırılmadığını, % 20.9'u ise çalıştırıldığını belirtmişlerdir.

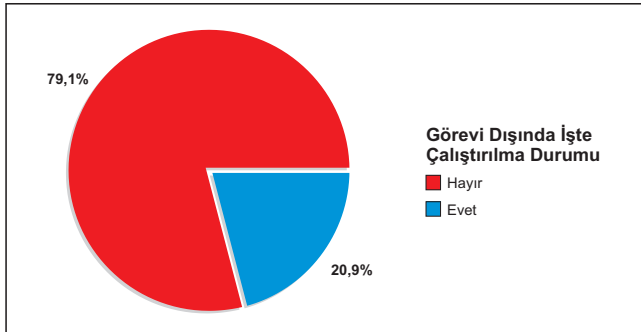
Şekil 39. Katılımcıların İşyerindeki Pozisyonlarına Göre Dağılımı

Şekil 40. Katılımcıların İşyerindeki Pozisyonlarından Memnuniyetine Göre Dağılımı

Şekil 41. Katılımcıların Görev Dışında İşte Çalıştırılma Durumuna Göre Dağılımı

İncelenenlerin mesleklerine göre iş yerinde pozisyonundan memnuniyet durumlarının dağılımı tablo XIII' de gösterilmiştir.

Tablo XIII. İncelenenlerin Mesleklerine Göre İş Yerinde Pozisyonundan Memnuniyet Durumlarının Dağılımı

İş Yerinde Pozisyonundan Memnuniyet Durumu						
Meslek	Evet		Hayır		TOPLAM	
	Sayı	%*	Sayı	%*	Sayı	%**
Uzman Doktor	105	70.9	43	29.1	148	5.0
Doktor	160	74.1	56	25.9	216	7.3
Ebe, Hemşire, Sağlık Memuru	720	68.8	327	31.2	1047	35.4
Acil, Laboratuvar, Röntgen Tekn.	335	72.8	125	27.2	460	15.5
İdari Personel	482	68.2	225	31.8	707	23.9
Teknik Personel	22	73.3	8	26.7	30	1.0
Yardımcı Personel	213	60.7	138	39.3	351	11.9
TOPLAM	2037	68.8	922	31.2	2959	100.0
Ki-Kare=17.9 p=0.007						

* Satır yüzdesidir

** Kolon yüzdesidir

İncelenenler mesleklerine göre iş yerinde pozisyonundan memnuniyet durumuna göre değerlendirildiğinde;

- Uzman doktorların %70.9'u, doktorların %74.1'i, ebe, hemşire, sağlık memurlarının %68.8'i, acil, laboratuvar, röntgen teknisyenlerinin %72.8'i, idari personelin %68.2'si, teknik personelin %73.3'ü ve yardımcı personelin %60.7'si memnun oldukları ifade etmişlerdir.

- Uzman doktorların %29.1'i, doktorların %25.9'u, ebe, hemşire, sağlık memurlarının %31.2'si, acil, laboratuvar, röntgen teknisyenlerinin %27.2'si, idari personelin %31.2'si, teknik personelin %26.7'si ve yardımcı personelin %39.3'ü memnun olmadıklarını belirtmişlerdir.

- Meslekler arasında iş yerindeki pozisyonundan memnuniyet durumları açısından istatistiksel olarak anlamlı fark vardır ($p=0.007$).

İşyerindeki pozisyonundan memnun olmayanların memnun olmama nedenlerinin dağılımı Tablo XIV’de görülmektedir.

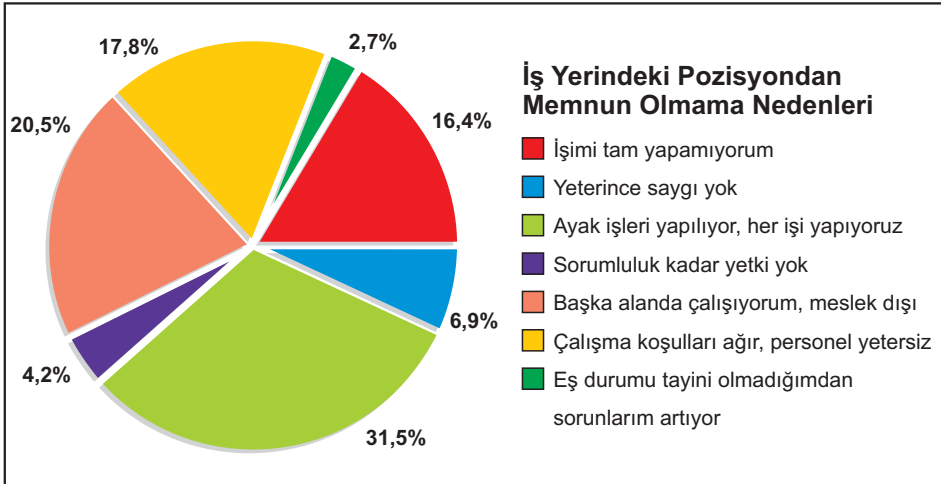
Tablo XIV. İş Yerindeki Pozisyonundan Memnun Olmama Nedenlerinin Dağılımı

İş Yerindeki Pozisyonundan Memnun Olmama Nedenleri	Sayı	%*
İşimi tam yapamıyorum	12	16.4
Yeterince saygı yok	5	6.9
Ayak işleri yapılıyor, her işi yapıyoruz	23	31.5
Sorumluluk kadar yetki yok	3	4.2
Başka alanda çalışıyorum, meslek dışı	15	20.5
Çalışma koşulları ağır personel yetersiz	13	17.8
Eş durumu tayini olmadığından sorunlarım artıyor	2	2.7

*Kolon Yüzdesi

İş yerindeki pozisyonundan memnun olmama nedenlerinin dağılımına bakıldığında, %31.5’i ayak işleri yapılıyor, her işi yapıyoruz, % 20.5’i meslek dışı başka alanda çalışması nedeniyle, %17.8’i çalışma koşullarının ağır oluşu ve personel yetersizliği nedeniyle, %16.4’ü ise işini tam olarak yapamadığı düşüncesi ile memnun olmadıklarını ifade etmişlerdir.

Şekil 42. Katılımcıların İş Yerindeki Pozisyonundan Memnun Olma Nedenlerine Göre Dağılımı

İncelenenlerin performansa dayalı döner sermaye uygulaması hakkındaki düşüncelerinin dağılımı tablo XV’de belirtilmiştir.

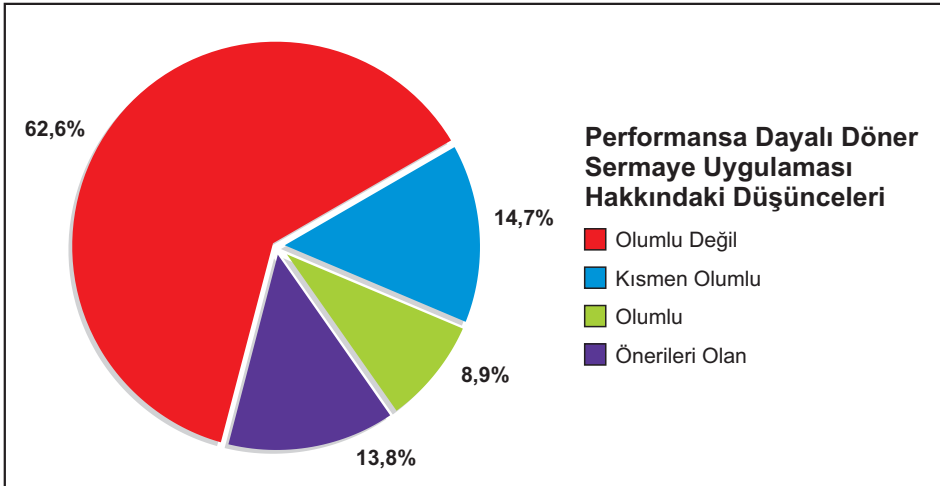
Tablo XV. İncelenenlerin Performansa Dayalı Döner Sermaye Uygulaması Hakkındaki Düşüncelerinin Dağılımı

Performansa Dayalı Döner Sermaye Uygulaması Hakkındaki Düşünceleri	Sayı	%*
Olumlu Değil	1442	62.6
Kısmen Olumlu	339	14.7
Olumlu	204	8.9
Önerileri olan	318	13.8

*Kolon Yüzdesi

Performansa dayalı döner sermaye uygulaması hakkındaki düşüncelerin dağılımına bakıldığında %62.6’sının olumlu olmadığı, %14.7’sinin kısmen olumlu olarak değerlendirilebileceği, %8.9’unun olumlu düşünceye sahip oldukları ve % 13.8’inin uygulamaya yönelik önerilerinin olduğu belirlenmiştir (şekil X).

Şekil 43. Katılımcıların Performansa Dayalı Döner Sermaye Uygulaması Hakkındaki Düşünceleri Göre Dağılımı

Mesleklere göre performansa dayalı döner sermaye uygulaması hakkındaki düşüncelerinin dağılımı tablo XVI' da gösterilmiştir.

Tablo XVI. Mesleklere Göre Performansa Dayalı Döner Sermaye Uygulaması Hakkındaki Düşüncelerinin Dağılımı

Performansa Dayalı Döner Sermaye Uygulaması Hakkındaki Düşünceler										
	Olumlu Değil		Kısmen Olumlu		Olumlu		Önerileri Olan		TOPLAM	
Meslek	Sayı	%*	Sayı	%*	Sayı	%*	Sayı	%*	Sayı	%**
Uzman Doktor	70	59.3	12	10.2	23	19.5	13	11.0	118	5.2
Doktor	93	52.5	28	15.8	36	20.3	20	11.3	177	7.9
Ebe, Hemşire, Sağlık Memuru	504	63.2	127	15.9	56	7.0	111	13.9	798	35.4
Acil, Laboratuvar, Röntgen Tekn.	219	61.5	69	19.4	25	7.0	43	12.1	356	15.8
İdari Personel	356	65.6		12.3	34	6.3	86	15.8	543	24.1
Teknik Personel	14	70.0	1	5.0	3	15.0	2	10.0	20	0.9
Yardımcı Personel	148	61.7	28	11.7	25	10.4	39	16.3	240	10.7
TOPLAM	1404	62.3	332	14.7	202	9.0	314	13.9	2252	100.0

Ki-Kare=72.6 p<0.001

* Satır yüzdesidir

** Kolon yüzdesidir

Mesleklere göre performansa dayalı döner sermaye uygulaması hakkındaki görüşlerin dağılımına bakıldığında;

- Uzman doktorların %59.3'ü, doktorların %52.5'i, ebe, hemşire, sağlık memurlarının %63.2'si, acil, laboratuvar, röntgen teknisyenlerinin %61.5'i, idari personelin %65.6'sı, teknik personelin %70.0'i ve yardımcı personelin %61.7'si olumlu değil şeklinde görüş bildirmişlerdir.

- Uzman doktorların %10.2'si, doktorların %15.8'i, ebe, hemşire, sağlık memurlarının %15.9'u, acil, laboratuvar, röntgen teknisyenlerinin %19.4'ü, idari personelin %12.3'ü, teknik personelin %5.0'i ve yardımcı personelin %11.7'si kısmen olumlu görüş belirtmişlerdir.

- Uzman doktorların %19.5'i, doktorların %20.3'ü, ebe, hemşire, sağlık memurlarının %7.0'si, acil, laboratuvar, röntgen teknisyenlerinin %7.0'si, idari personelin %6.3'ü, teknik personelin %15.0'i ve yardımcı personelin %10.4'ü olumlu görüş ifade etmişlerdir.

- Uzman doktorların %11.0'inin, doktorların %11.3'ünün, ebe, hemşire, sağlık memurlarının %13.9'unun, acil, laboratuvar, röntgen teknisyenlerinin %12.1'inin, idari personelin %15.8'inin, teknik personelin %10.0'unun ve yardımcı personelin %16.3'ünün uygulamaya yönelik önerilerinin var olduğu tespit edilmiştir .

- Meslekler arasında performansa dayalı döner sermaye uygulaması hakkındaki düşünceler açısından istatistiksel olarak anlamlı fark vardır ($p<0.001$).

Performansa dayalı döner sermaye uygulamasına ilişkin olumsuz görüş bildirenlerin görüşlerinin dağılımı tablo XVII' de belirtilmiştir.

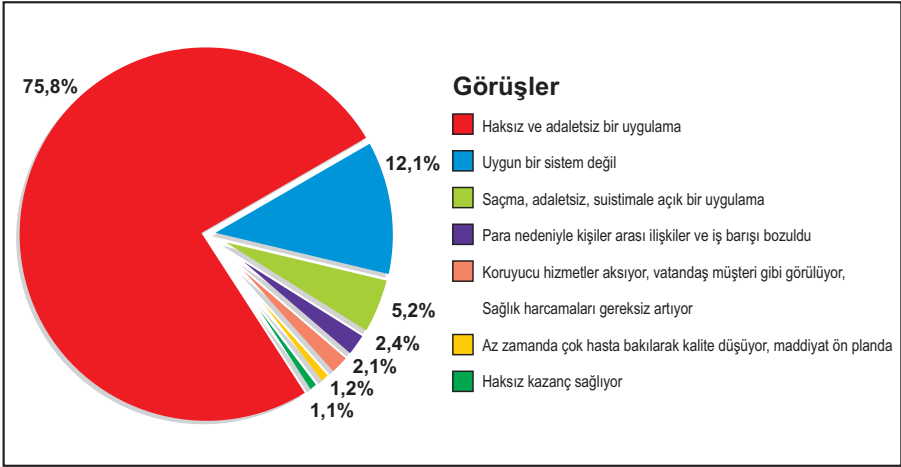
Tablo XVII. Performansa Dayalı Döner Sermaye Uygulamasına İlişkin Olumsuz Görüş Bildirenlerin Görüşlerinin Dağılımı

Görüşler	Sayı	%*
Haksız ve adaletsiz bir uygulama	1093	75.8
Uygun bir sistem değil	175	12.1
Saçma, adaletsiz, suistimale açık bir uygulama	75	5.2
Para nedeniyle kişiler arası ilişkiler ve iş barışı bozuldu	35	2.4
Koruyucu hizmetler aksıyor, vatandaş müşteri gibi görülüyor, Sağlık harcamaları gereksiz artıyor	30	2.1
Az zamanda çok hasta bakılarak kalite düşüyor, maddiyat ön planda	18	1.2
Haksız kazanç sağlıyor	16	1.1

*Kolon Yüzdesi

Performansa dayalı döner sermaye uygulamasına ilişkin olumsuz görüş bildirenlerin görüşlerinin dağılımına bakıldığında, %75.8'inin uygulamayı haksız ve adaletsiz bir uygulama, %5.2'sinin saçma, adaletsiz, suistimale açık bir uygulama olarak nitelendirdikleri, %12.1'inin uygun bir sistem olmadığı, %2.1'inin koruyucu hizmetler aksıyor, vatandaş müşteri gibi görülüyor, sağlık harcamaları gereksiz artıyor, %2.4'ünün para nedeniyle kişiler arası ilişkiler ve iş barışının bozulduğu, %1.2'sinin az zamanda çok hasta bakılarak kalite düşüyor, maddiyat ön planda, ve %1.1'inin haksız kazanç sağlıyor görüşlerine sahip oldukları saptanmıştır.

Şekil 44. Katılımcıların Performansa Dayalı Döner Sermaye Uygulamasına İlişkin Olumsuz Görüşlerinin Dağılımı

Performansa dayalı döner sermaye uygulamasına ilişkin kısmen olumlu görüş bildirenlerin görüşlerinin dağılımı tablo XVIII’de belirtilmiştir.

Tablo XVIII. Performansa Dayalı Döner Sermaye Uygulamasına İlişkin Kısmen Olumlu Görüş Bildirenlerin Görüşlerinin Dağılımı

Görüşler	Sayı	%*
Tabiplere yönelik bir uygulama, diğer personelin performansı değerlendirilmiyor	159	46.9
Artıları eksileri var	61	18.0
Tavanda artış yapılmalı veya kaldırılmalı, zamanında ödenmeli	48	14.2
Sağlık bir ekip işidir, döner eşit olmalıdır	24	7.1
Kısmen faydalı ancak istismara açık	20	5.9
Görev yapılan yerde poliklinik düşük döner düşük memnun değilim	15	4.4
Artarak devam etmeli çünkü maaşlar çok yetersiz	12	3.5

*Kolon Yüzdesi

Performansa dayalı döner sermaye uygulamasına ilişkin kısmen olumlu görüş bildirenlerin görüşlerinin dağılımına bakıldığında; %46.9’u tabiplere yönelik bir uygulama, diğer personelin performansı değerlendirilmiyor, % 18.0’i artıları eksileri var, %14.2’si tavanda artış yapılmalı veya kaldırılmalı, zamanında ödenmeli, %7.1’i sağlık

bir ekip işidir, döner eşit olmalıdır, %5.9'u kısmen faydalı ancak istismara açık, %4.4'ü görev yapılan yerde poliklinik düşük döner düşük memnun değilim, %3.5'i ise artarak devam etmeli çünkü maaşlar çok yetersiz şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Performansa dayalı döner sermaye uygulamasına ilişkin yapılan önerilerin dağılımı tablo XIX'da belirtilmiştir.

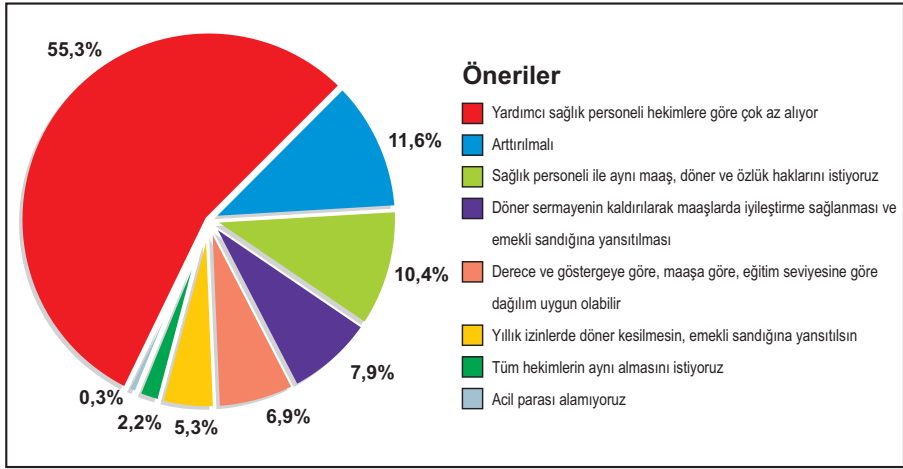
Tablo XIX. Performansa Dayalı Döner Sermaye Uygulamasına İlişkin Yapılan Önerilerin Dağılımı

Öneriler	Sayı	%*
Yardımcı sağlık personeli hekimlere göre çok az alıyor	176	55.3
Arttırılmalı	37	11.6
Sağlık personeli ile aynı maaş, döner ve özlük haklarını istiyoruz	33	10.4
Döner sermayenin kaldırılarak maaşlarda iyileştirme sağlanması ve emekli sandığına yansıtılması	25	7.9
Derece ve göstergeye göre, maaşa göre, eğitim seviyesine göre dağılım uygun olabilir	22	6.9
Yıllık izinlerde döner kesilmesin, emekli sandığına yansıtılsın	17	5.3
Tüm hekimlerin aynı almasını istiyoruz	7	2.2
Acil parası alamıyoruz	1	0.3

*Kolon Yüzdesi

Performansa dayalı döner sermaye uygulamasına ilişkin yapılan önerilerin dağılımı değerlendirildiğinde; %55.3'ü yardımcı sağlık personeli hekimlere göre çok az alıyor, % 11.6'sı arttırılmalı, %10.4'ü sağlık personeli ile aynı maaş, döner ve özlük haklarını istiyoruz, % 7.9'u döner sermayenin kaldırılarak maaşlarda iyileştirme sağlanması ve emekli sandığına yansıtılması, % 6.9'u derece ve göstergeye göre, maaşa göre, eğitim seviyesine göre dağılım uygun olabilir, %5.3'ü yıllık izinlerde döner kesilmesin, emekli sandığına yansıtılsın, % 2.2'si ise tüm hekimleri aynı almasını istiyoruz şeklinde önerilerde bulunmuştur.

Şekil 45. Katılımcıların Performansa Dayalı Döner Sermaye Uygulamasına İlişkin Yaptığı Önerilerin Dağılımı

İncelenenlerin çalışma şartlarının bir yıllık değişimi, geleceği güvence altında hissetme, meslekten memnuniyet durumlarının dağılımı tablo XX' de gösterilmiştir.

Tablo XX. İncelenenlerin Çalışma Şartlarının Son Bir Yıl İçerisinde Değişme, Geleceği Güvence Altında Hissetme ve Meslekten Memnuniyet Durumlarının Dağılımı

Çalışma Şartlarının Son Bir Yıl İçerisinde Değişme Durumu	Sayı	%*
İyileşti	972	34.6
Aynı kaldı	73	2.6
Geriledi	1763	62.8
Geleceği Güvence Altında Hissetme Durumu		
Evet	733	24.6
Hayır	2250	75.4
Meslekten Memnuniyet		
Evet	2193	72.4
Hayır	834	27.6

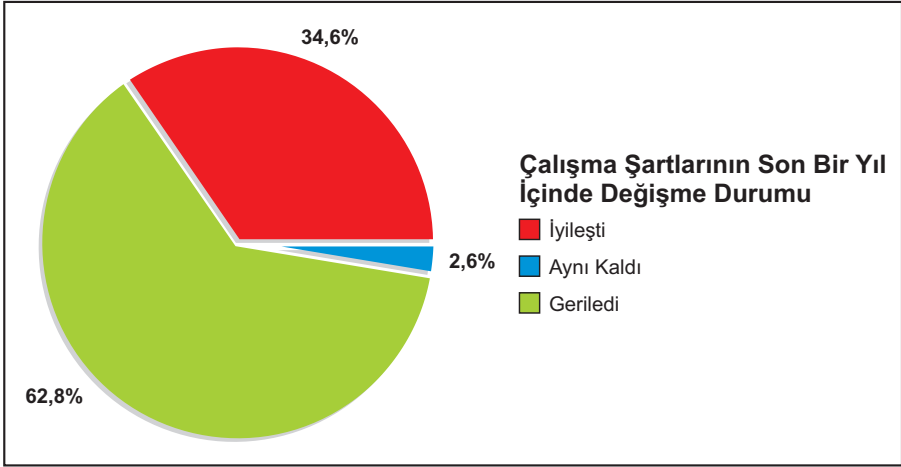
*Kolon Yüzdesi

İncelenenlerin;

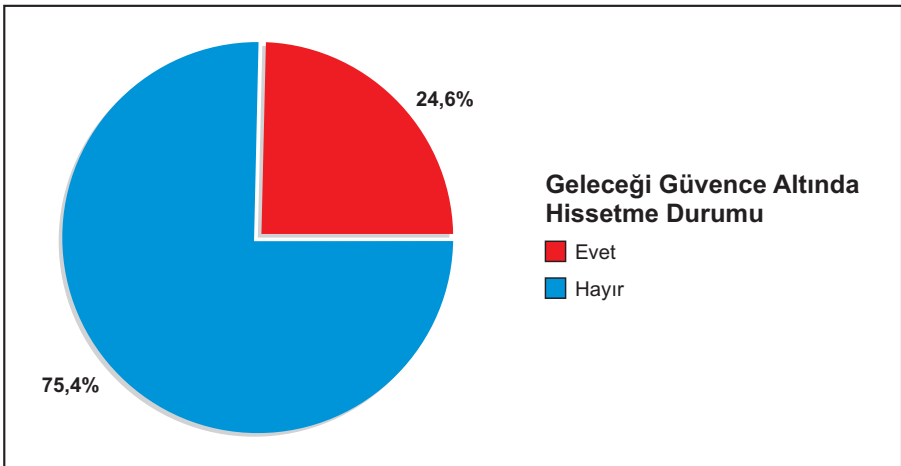
- Çalışma şartlarının son bir yıl içerisinde değişme durumuna bakıldığında, %34.6'sı iyileşti, %2.6'sı aynı kaldı ve %62.8'i gerilediğini ifade etmişlerdir.

- Geleceği güvence altında hissetme durumuna göre değerlendirildiğinde, %24.6'sı geleceğini güvence altında olarak hissetmekte, %75.4'ü ise geleceklerini güvence altında hissetmedikleri ifade etmişlerdir (şekil XI).
- Mesleklerinden memnuniyet durumuna göre bakıldığında, %72.4'ü mesleklerinden memnun olduklarını, %27.6'sı ise memnun olmadıklarını belirtmişlerdir.

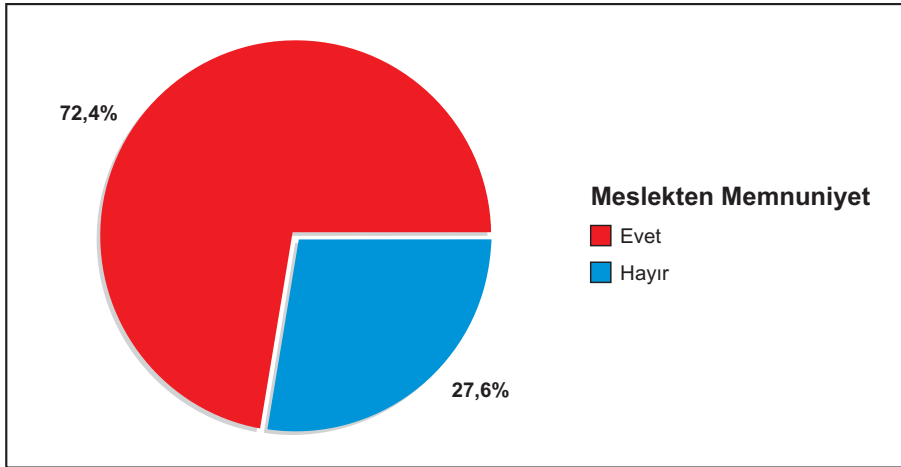
Şekil 46. Katılımcıların Çalışma Şartlarının Son Bir Yıl İçinde Değişme Durumlarına Göre Dağılımı

Şekil 47. Katılımcıların Geleceğini Güven Altında Hissetme Durumlarına Göre Dağılımı

Şekil 48. Katılımcıların Meslekten Memnuniyet Durumlarına Göre Dağılımı

İncelenenlerin mesleklerine göre çalışma şartlarının son bir yıl içerisinde değışme durumunun dağılımı tablo XXI' de gösterilmiştir.

Tablo XXI. İncelenenlerin Mesleklerine Göre Çalışma Şartlarının Son Bir Yıl İçerisinde Değışme Durumunun Dağılımı

Çalışma Şartlarının Son Bir Yıl İçerisinde Değışme Durumu								
Meslek	İyileşti		Aynı Kaldı		Geriledi		TOPLAM	
	Sayı	%*	Sayı	%*	Sayı	%*	Sayı	%**
Uzman Doktor	51	36.7	4	2.9	84	60.4	139	5.1
Doktor	74	36.6	4	2.0	124	61.4	202	7.4
Ebe, Hemşire, Sağlık Memuru	342	35.3	40	4.1	586	60.5	968	35.3
Acil, Laboratuar, Röntgen Tekn.	150	34.2	12	2.7	276	63.0	438	16.0
İdari Personel	213	33.1	11	1.7	419	65.2	643	23.4
Teknik Personel	13	44.8	1	3.4	15	51.7	29	1.1
Yardımcı Personel	109	33.6	-	-	215	66.4	324	11.8
$X^2=24.1$ p=0.020								
TOPLAM	952	34.7	72	2.6	1719	62.7	2743	100.0

* Satır yüzdesidir

** Kolon yüzdesidir

Mesleklerine göre çalışma şartlarının son bir yıl içerisinde değişme durumu değerlendirildiğinde;

- Uzman doktorların %36.7'si, doktorların %36.6'sı, ebe, hemşire, sağlık memurlarının %35.3'ü, acil, laboratuvar, röntgen teknisyenlerinin %34.2'si, idari personelin %33.1'i, teknik personelin %44.8'i ve yardımcı personelin %33.6'sı iyileştiğini ifade etmişlerdir.

- Uzman doktorların %60.4'ü, doktorların %61.8'i, ebe, hemşire, sağlık memurlarının %60.5'i, acil, laboratuvar, röntgen teknisyenlerinin %63.0'ü, idari personelin %65.2'si, teknik personelin %51.7'si ve yardımcı personelin %66.4'ü çalışma şartlarının gerilediğini bildirmişlerdir.

- Meslekler arasında istatistiksel olarak anlamlı fark vardır, fark son bir yıl içerisindeki değişimi aynı kaldı şeklinde tanımlayan gruplarda birden fazla satırdan kaynaklanmaktadır ($p=0.020$).

İncelenenlerin mesleklerine göre geleceği güvence altında hissetme durumlarının dağılım tablo XXII' de gösterilmiştir.

Tablo XXII. Mesleklerine Göre Geleceği Güvence Altında Hissetme Durumlarının Dağılımı

Geleceği Güvence Altında Hissetme Durumu						
Meslek	Evet		Hayır		TOPLAM	
	Sayı	%*	Sayı	%*	Sayı	%**
Uzman Doktor	43	29.3	104	70.7	147	5.0
Doktor	61	28.6	152	71.4	213	7.3
Ebe, Hemşire, Sağlık Memuru	210	20.3	827	79.7	1037	35.6
Acil, Laboratuvar, Röntgen Tekn.	101	22.5	347	77.5	448	15.4
İdari Personel	181	26.1	513	73.9	694	23.8
Teknik Personel	11	36.7	19	63.3	30	1.0
Yardımcı Personel	107	31.1	237	68.9	344	11.8
$X^2=26.3 \quad p<0.001$						
TOPLAM	714	24.5	2199	75.5	2913	100.0

* Satır yüzdesidir

** Kolon yüzdesidir

İncelenenlerin mesleklerine göre geleceği güvence altında hissetme durumları değerlendirildiğinde;

- Uzman doktorların %29.3'ü, doktorların %28.6'sı, ebe, hemşire, sağlık memurlarının %20.3'ü, acil, laboratuvar, röntgen teknisyenlerinin %22.5'i, idari personelin %26.1'i, teknik personelin %36.7'si ve yardımcı personelin %31.1'i evet ifadesini kullanmışlardır.
- Uzman doktorların %70.7'si, doktorların %71.4'ü, ebe, hemşire, sağlık memurlarının %79.7'si, acil, laboratuvar, röntgen teknisyenlerinin %77.5'i, idari personelin %73.9'u, teknik personelin %63.3'ü ve yardımcı personelin %68.9'u geleceği güvence altında hissetmedikleri belirtmişlerdir.
- Meslekler arasında geleceği güvence altında hissetme durumları açısından istatistiksel olarak anlamlı fark vardır ve bu fark birden fazla meslek grubundan kaynaklanmaktadır ($p<0.001$).

DEĞERLENDİRME ve SONUÇ

Araştırma bulguları dikkatli bir şekilde incelemeye tabi tutulduğunda kamuda görev yapan sağlık çalışanlarının mevcut durumlarından hoşnut olmadıkları gözlemlenmektedir. Çalışanlarda memnuniyetsizliğe neden olan konuları şu dört ana başlıkta toplamak mümkündür:

1- Ücretler

Anket sonuçlarına göre katılanlar maaş gelirlerine göre değerlendirildiğinde; %33.0'ünün 750 YTL ve daha az, %50.1'inin 751-1000 YTL, %10.2'sinin 1001-1250 YTL ve %6.7'sinin 1251 YTL ve üzerinde maaş gelirine sahip oldukları saptanmıştır. Aldıkları maaşlar dikkate alındığında, ülkemizde kamuda görev yapan sağlık çalışanlarının yüzde 33'ü 750 YTL ve daha az maaşla açlık sınırının altında (Ağustos ayında tek kişinin açlık sınırının 865 Yeni Lira 59 Kuruş) bir ücret almaktayken yüzde 50'sinin (750-1000 YTL) maaşları da açlık sınırı bölgesinde olduğu ortaya çıkmıştır.

Kamu personeli sağlık çalışanlarının maaşları, Ağustos ayı yoksulluk sınırı ile (Ağustos ayı tek kişinin yoksulluk sınırı 1.141,02 YTL) karşılaştırıldığında ise çalışanların yüzde 93.3'ünün yoksulluk sınırının altında maaş aldıkları belirlenmiştir. Sadece yüzde 6.7'lik bir sağlık çalışanının bu sınırın üstünde maaş alarak yoksulluk sınırının üstüne çıkabilmişlerdir.

Ücretler noktasında dikkat çekici bir sonuçta döner sermaye paylarında yaşanmaktadır. Kamuoyunda sağlık çalışanlarının döner sermayeden çok yüksek miktarda para aldıklarına dair oluşan yaygın düşüncenin yanlış olduğu bu araştırma ile birlikte ortaya çıkmıştır. Araştırma bulgularına göre kamuda görev yapan sağlık çalışanlarının döner sermaye gelirlerine göre bakıldığında, %6.7'sinin 200 YTL ve daha az, %46.3'ünün 201-400 YTL, % 25.3'ünün 401-600 YTL, %9.7'sinin 601-800 YTL, % 4.9'unun 801-1000 YTL ve %7.0'sinin 1001 YTL ve daha fazla gelire sahip oldukları belirlenmiştir.

Görüldüğü gibi sağlık çalışanlarından yalnızca yüzde 11.9'u 800 YTL'nin üzerinde döner sermaye payı almakta iken 400 YTL'nin altında alanların oranı ise yüzde 53 olmaktadır. Döner sermayenin sağlık çalışanlarına ekonomik olarak bir katkı sağladığı gerçektir. Fakat bu payları alan çalışanları kamuoyunda çok yüksek döner sermaye alan uç örnekleri vererek kamuda görev yapan tüm sağlık çalışanlarının çok fazla para kazandıklarının lanse edilmesi de yanlıştır.

Ayrıca sağlık çalışanlarının gelirlerinin harcama kalemlerine dağılımına dikkat edildiğinde çalışanların yaşam standartlarının belli bir refah seviyesine ulaşmadığı da gözlemlenmiştir. Araştırma bulgularına göre çalışanların gelirlerinin zorunlu ihtiyaçlarını karşılama durumuna göre bakıldığında, %55.6'sı karşılamadığını, % 44.4'ü ise karşıladığını ifade etmişlerdir. Anket sonuçlarına göre sağlıkçılar gelirlerinin %22'sini kiraya, %36 Gıdaya, %28'ni Borçlara ve faturalara harcamaktadırlar.

İncelenen kişiler değişik mesleklerde, değişik gelir düzeyindedir. Bu nedenle harcama kalemlerine ayırdıkları paylarda çok farklıdır. Örneğin bazı çalışanlar aylık gelirlerinin yüzde 70'ini kiraya, bazıları ise yüzde 80'ini gıdaya ayırmak durumunda kaldıklarını belirtmektedirler. Bunlar çok yüksek rakamlardır. Bu durumda diğer ihtiyaçlarına hiç kaynak ayıramadıkları görülmektedir. Bazı çalışanlarının aylık gelirlerinin sadece yüzde 1'ini tasarruf edebilmeleri de, sağlık çalışanlarının geçim sıkıntılarının bir diğer göstergesidir.

Kısacası sağlık çalışanları gelirleri ile sadece temel ihtiyaçlarını karşılayabilmekte, sosyal aktivitelerde yer alamamaktadırlar. Bir diğer ifadeyle çalışanlar bugün sadece yaşamlarını sürdürebilmektedirler.

2- Nöbet ve Fazla Mesai

Araştırma bulgularına göre kamuda görev yapan sağlık çalışanlarının fazla mesai yapma ve karşılığı durumuna göre bakıldığında, çalışanların yüzde 68.8'i fazla mesai yapmadığı, yüzde 31.2'sinin ise fazla mesai yaptığı ortaya çıkmıştır. Fazla mesainin

karşılığını alma durumlarına bakıldığında sağlık çalışanlarının bu konuda mağduriyet yaşadığı görülmektedir. Çünkü fazla mesai yapan çalışanların yüzde 60.2'si karşılığını alamadıkları tespit edilmiştir. Karşılık olarak izin kullananların oranı yüzde 24.4 ve ücret alanların oranı ise yüzde 15.4 olmuştur.

Fazla mesai geçmişten beri sağlık çalışanları için süregelen bir sorun olmuştur. Özellikle diğer devlet memurları haftada 40 saat çalışırken sağlık çalışanları haftada 45 saat mesai yapmaktadırlar. Fakat eşitliksiz yaratan bu duruma bugüne kadar herhangi bir çözüm üretilmemiştir. Araştırma bulguları göstermektedir ki kamuda görev yapan sağlık çalışanlarını 5 saatlik fazla mesainin karşılığının ödenmesi bir yana çalışanlara fazla mesai yaptırılmakta ve büyük bir bölümünün emeklerinin karşılığı verilmemektedir.

Nöbet tutma ve karşılığı durumuna bakıldığında tablonun fazla mesai yapma durumuna göre daha iyi olduğu görülmektedir. Kamuda görev yapan çalışanların yüzde 57,9'u nöbet tutamaz iken yüzde 42.1'nin nöbet tuttuğu ortaya çıkmıştır. Nöbet tutma karşılığını alma durumlarına bakıldığında nöbet karşılığını alamayanların yüzde 12,8 karşılığını izin olarak kullananların yüzde 47.5 ve ücret olarak alanların ise 39.7'dir.

3- Döner Sermaye Sistemi

Araştırma bulgularında dikkat çeken bir diğer sonuçta döner sermaye sistemi ile ilgili değerlendirmelerdir. Sonuçlara göre sağlık çalışanlarının yüzde 62.6'sı performansa dayalı döner sermaye uygulamasının olumlu olmadığını belirterek performansa dayalı döner sermaye uygulamasının yarattığı sıkıntıyı gözler önüne sermişlerdir.

Sistemle ilgili olumsuz görüş bildirenlerin yüzde 75.8'inin uygulamayı haksız ve adaletsiz bir uygulama olarak nitelendirmesi performansa dayalı döner sermaye sisteminin sağlık çalışanları arasında yarattığı ciddi rahatsızlığın bir göstergesidir. Çalışanların ayrıca yüzde 5.2'si saçma, adaletsiz, suiistimale açık bir uygulama, yüzde 12.1'i

uygun bir sistem değil, yüzde 2.1'i koruyucu hizmetler aksıyor, vatandaş müşteri gibi görülüyor, sağlık harcamaları gereksiz artıyor, yüzde 2.4' para nedeniyle kişiler arası ilişkiler ve iş barışının bozuluyor, yüzde 1.2'si az zamanda çok hasta bakılarak kalite düşüyor, maddiyat ön planda, ve yüzde 1.1'i haksız kazanç sağlıyor diyerek sistemle ilgili diğer eleştirilerini dile getirmişlerdir.

Görüldüğü gibi sağlık çalışanları başta adaletsiz bir uygulama olduğu düşündükleri döner sermaye sisteminin birçok sakıncasına dikkat çekmişlerdir. Sağlık alışanları döner sermaye sisteminde yaşanan sıkıntının farklı mesleklerde veya aynı meslek grubunda olup ta farklı birimlerde görev yapanların aldıkları döner sermaye payları arasındaki fark yüzünden olduğunu getirdikleri çözüm önerilerinde de ortaya koymaktadırlar. Araştırma bulgularına göre performans dayalı döner sermaye uygulamasına ilişkin yapılan önerilerin dağılımı değerlendirildiğinde; yüzde 55.3' yardımcı sağlık personeli hekimlere göre çok az alıyor, yüzde 11.6'sı arttırılmalı, yüzde 10.4' sağlık personeli ile aynı maaş, döner ve özlük haklarını istiyoruz, yüzde 7.9'u döner sermayenin kaldırılarak maaşlarda iyileştirme sağlanması ve emekli sandığına yansıtılması, yüzde 6.9'u derece ve göstergeye göre, maaşa göre, eğitim seviyesine göre dağılım uygun olabilir, yüzde 5.3' yıllık izinlerde döner kesilmesin, emekli sandığına yansıtılsın, yüzde 2.2'si ise tüm hekimlerin aynı almasını istiyoruz şeklinde bir sonuç ortaya çıkmaktadır.

Tüm bu sonuçlar göz önüne alındığında performans dayalı döner sermaye sisteminin sağlık çalışanları için ciddi bir sorun olduğu ve çözülmesi gerekliliği bu araştırma ile birlikte bir kez daha ortaya çıkmıştır. Bir an önce adaletsiz olan performans dayalı döner sermaye sistemi düzeltilerek personelin aldığı döner sermaye miktarları arasındaki uçurumun önüne geçilmelidir. Adil bir dağıtım sağlanmalıdır

4- Çalışma şartları

Bu araştırma ile birlikte kamuda görev yapan sağlık çalışanlarının hizmet üretmede yaşadıkları sıkıntılar, çalışma ortamları ile ilgili tespitler ve geleceğe bakışları ile

ilgili de önemli tespitler ortaya çıkmıştır.

Araştırma bulgularına göre çalışanların büyük bir bölümü geleceklerinden kaygı duymakta, geleceklerinin güven altında olduğuna inanmamaktadırlar. Sonuçlara göre sağlık çalışanlarının yüzde 75.4'ü geleceklerini güvence altında hissetmemektedirler. Meslekler açısından bu duruma bakıldığında uzman doktorların yüzde 70.7'si, Pratisyen doktorların yüzde 71.4'ü, ebe, hemşire, sağlık memurlarının yüzde 79.7'si, acil, laboratuvar, röntgen teknisyenlerinin yüzde 77.5'i, idari personelin yüzde 73.9'u, teknik personelin yüzde 63.3'ü ve yardımcı personelin yüzde 68.9'u geleceklerini güven altında görmemektedirler

Gelecekleri ile ilgili ciddi sıkıntı duyan sağlık çalışanları çalışma ortamları ile ilgili de önemli sorunları bulunmaktadır. Araştırma bulgularına göre çalışanların yüzde 87.1'i ayrı çalışma odasına sahip değilken, personelin yüzde 60'ı dört veya daha fazla kişinin bir arada olduğu bir odada hizmet üretmektedirler. Ayrıca çalışanların yüzde 28'i çalışma ortamındaki ilişkileri soğuk olarak nitelendirmekte, yüzde 20.6'sı ise çalışma ortamını huzursuz ve çatışma içerisinde olduğunu tarif etmektedir. Bu da kamuda görev yapan sağlık çalışanlarının yaklaşık yarısının çalışma ortamından hoşnut olmadığı sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Ayrıca sonuçlara göre çalışma şartlarının son bir yıl içerisinde değişme durumuna bakıldığında çalışanların yüzde 62.8'i gerilediğini belirtmişlerdir. Bu oranın bu kadar yüksek çıkması hizmet yürütülen sağlık kurumlarında gerekli yatırım ve hizmeti kolaylaştıracak yeni uygulamalara gidilmediği gibi mevcut yapının da korunmadığının bir göstergesi olmaktadır.

Çalışma ortamı ile ilgili bir diğer sıkıntıda görev alanları ile ilgili olmuştur. Araştırma bulgularına göre sağlık çalışanlarının yüzde 31,2'si iş yerindeki pozisyonundan memnun değildir. Çalışanların bu memnuniyetsizliklerinin başında ayak işleri yaptırılması, meslek dışı alanlarda çalıştırılmak, çalışma koşullarının ağır oluşu, personel yetersizliği ve işini tam olarak yapamaması gibi nedenler gelmektedir.

Çalışma şartları ile yaşanan tüm bu sıkıntıların sebebinde sözleşmeli personel

uygulamasına geçilmesi, personel politikasındaki yanlışlıklar, iş yerlerinde taşeron firma elemanlarının artması ve hastanelerin özelleştirilmesine yönelik uygulamalar sağlık çalışanlarının geleceğe umutla bakmasının önüne geçmiştir. Çıkarılan yasalarda personelin düşünülmemesi ve hep göz ardı edilmesi de sağlık çalışanlarını olumsuzluğa sürükleyen bir diğer önemli etken olmuştur.

Görüldüğü gibi sağlık çalışanları son yıllarda çalışma şartlarının gerilediğini ifade ederken uygulanan politikalara nedeniyle gelecekte de endişe etmektedir. Fazla mesailerinin karşılığını alamayan çalışanlar, görev alanı dışında işlerde çalıştırılmaktadırlar. Ayrıca adaletsiz döner sermaye uygulamasından şikayetçi olan çalışanlar, maaşlarıyla ancak temel ihtiyaçlarını karşılayabilmektedir.

Sağlıkta 58 ve 59. hükümetlerin 4,5 yılda uyguladığı politikaların çalışanlara yansımalarının geniş bir değerlendirme ile ortaya konulduğu bu çalışmada ortaya çıkan genel sonuç sağlık çalışanlarının uygulanan politikalardan memnuniyetsizlik duymakta olduğudur.

Bu nedenle sorun çözmenin merkezi olan üst yönetim kamuda görev yapan sağlık personelinin yaklaşık 5 yıldır karşılanmayan ve göz ardı edilen beklenti ve taleplerini gerçekleştirmeli, sorunlarına çözüm üretmelidir. Bunun için başta personel politikası olmak üzere sağlık çalışanlarını ilgilendiren konularda (Çalışma ortamlarının düzenlenmesi, Döner sermaye sisteminin gözden geçirilmesi v.b) yeni açılımlar geliştirmesi bir zorunluluktur. Vatandaşa etkili ve nitelikli bir sağlık hizmeti verebilmenin bu hizmeti üretecek çalışanların gerek mali ve sosyal yönden gerekse çalışma ortamlarının iyileştirilmesinden geçmektedir. Bu sebepten dolayı sağlık politikaları üretilirken çalışanların talepleri dikkate alınmalıdır. Aksi takdirde sağlık sistemi sorunlar havuzu olarak kalmaya devam edecektir.

EK-1 ANKET FORMU

SAĞLIK PERSONELİ DURUM TESPİTİ ANKET FORMU

1. Yaşınız	
2. Cinsiyetiniz	
1. Kadın	2. Erkek
3. Mesleğiniz nedir?	
4. Eğitiminiz nedir?	
1. İlkokul	2. Ortaokul
3. Lise	4. Fakülte
5. Meslek lisesi	6. Yüksek lisans
7. Yüksekokul	8. Doktora, Uzmanlık
5. Kaç yıldır bu mesleği yapıyorsunuz ? yıl	
6. Görev yaptığınız yer ?	
1. Hastane	
2. Sağlık ocağı, AÇS-AP, Verem savaş dispanseri, halk sağlığı laboratuvarı	
3. Sağlık müdürlüğü, Sağlık grup başkanlığı	
4. Diğer	
A. SOSYO- EKONOMİK DURUM	
7. Medeni durumunuz nedir?	
1. Evli	2. Bekar
3. Dul	
8. Kaç çocuğunuz var?	
9. Evinizde kimlerle birlikte yaşıyorsunuz ?	
1. Yalnız yaşıyorum	2. Çekirdek aile (Eş ve çocuklar)
3. Geniş aile (anne, baba, eş, çocuklar vs.)	
10. Hanenizdeki kişi sayısı kişi	
11. Eşiniz çalışıyor mu?	
1. Evet	2. Hayır
12. Aylık Maaşınız ne kadardır ?YTL	
13. Aylık Döner sermaye geliriniz ne kadardır ? YTL	
14. Ayda hanenize giren toplam gelir ne kadardır ? YTL	
15. Oturduğunuz ev : 1. Kira	
2. Kendi evimiz	
3. Anne veya babamın evi / miras kaldı	
4. Anne veya babamın evinde beraber oturuyorum	
16. Kiralık evde oturuyorsanız, Ne kadar kira ödüyorsunuz? YTL	
17. Arabanız var mı?	
1. Yok	2. Var
18. Aylık geliriniz zorunlu ihtiyaçlarınızı karşılıyor mu?	
1. Evet	2. Hayır
19. Aylık gelirinizin harcamalarınıza göre yüzde dağılımı nedir?	
Kira	Sağlık
Gıda	Ulaşım
Eğitim	Tasarruf
Diğer	

B. ÇALIŞMA ORTAMI VE ŞARTLARI

20. Ayrı bir çalışma odanız var mı?	
1. Var	2. Yok
21. Ayrı bir çalışma odanız yok ise aynı çalışma odasını kaç kişi kullanıyorsunuz?	
1. İki Kişiyiz	2. Üç Kişiyiz kişi
3. Dört Altı kişiyiz	4. Yedi ve Üzeri
22. Nöbet tutuyor musunuz? Tutuyorsanız karşılığında nöbet ücreti alıyor musunuz ya da izin kullanıyor musunuz?	
1. Hayır, nöbet tutmuyorum.	2. Hayır, Bir şey almıyorum
3. Evet, izin kullanıyorum	4. Evet, nöbet ücreti alıyorum
23. Fazla mesai yapıyor musunuz? Yapıyorsanız karşılığında ücret alıyor musunuz ya da izin kullanıyor musunuz?	
1. Hayır, fazla mesai yapmıyorum	2. Evet, fazla mesai yapıyorum ama karşılığını alamıyorum.
3. Evet, İzin Kullanıyorum	4. Evet, ücret alıyorum
24. İsteginiz dışında son bir yıl içinde görev yeriniz değiştirildi mi?	
1. Hayır	2. Evet, Kurum içi
3. Evet, İl içi	4. Evet, il dışı
25. Son bir yıl içerisinde her hangi bir idari ceza aldınız mı?	
1. Almadım	2. Uyarı cezası aldım
3. Kınama cezası aldım	4. Maaş Kesintisi cezası aldım
5. Kademe İlerlemesi cezası aldım	
26. Çalışma ortamınızı nasıl değerlendiriyorsunuz?	
1. Huzurlu hoşgörülü bir ortam	2. Huzursuz, çatışma içerisinde
3. İlişkiler soğuk	
27. İş yerindeki pozisyonunuz nedir?	
1. Kadrolu devlet memuru	2. 657 4/B'ye göre sözleşmeli Personel
3. 209 Sayılı Kanun'a göre Maaşı döner sermayeden ödenen sözleşmeli personel	4. 4924 Sayılı Kanun'a göre çakılı sözleşmeli personel
5. Vekil Ebe Hemşire	6. 657 4/C'ye göre çalışan personel
28. İş yerinizdeki pozisyonunuzdan memnun musunuz?	
1. Evet	2. Hayır
29. Göreviniz Dışında başka bir işte çalıştırılıyor musunuz?	
1. Hayır	2. Evet
30. Performansa dayalı döner sermaye uygulaması hakkında ne düşünüyorsunuz?	
.....	
.....	
31. Çalışma şartlarınız son bir yıl içerisinde;	
1. İyileşti	2. Geriledi
32. Geleceğinizin güvence altında olduğunu düşünüyor musunuz?	
1. Evet	2. Hayır
33. Mesleğinizden memnun musunuz?	
1. Evet	2. Hayır

TÜRKİYENİN SENDİKASI...

**SAĞLIK VE SOSYAL HİZMET KOLUNDA
TEK YETKİLİ SENDİKA
TÜRK SAĞLIK-SEN**

